

Studieaanbod binnen het studiegebied Hout

Screening van de studierichtingen in het studiegebied Hout in het voltijds secundair onderwijs

23 april 2015

Inhoudstafel

Inleiding	5
1 Beeld van het studiegebied	6
1.1 Overzicht van het studiegebied	6
1.2 Beschrijving van de studierichtingen	7
1.2.1 Tweede graad bso	7
1.2.2 Derde graad bso	7
1.2.3 Specialisatiejaar	8
1.2.4 Tweede graad tso	10
1.2.5 Derde graad tso	11
1.2.6 Se-n-Se	11
2 Leerlingenaantal, evolutie en spreiding	12
2.1 Leerlingenaantal en evolutie in aso, bso, kso en tso	13
2.2 Leerlingenaantal, evolutie en spreiding in het studiegebied Hout	16
2.3 Leerlingenaantal, evolutie en spreiding per studierichting	19
2.3.1 Tweede graad	19
2.3.2 Derde graad	20
2.3.3 Specialisatiejaar (bso) en Se-n-Se (tso)	23
3 Herkomst van de inschrijvingen per studierichting	27
3.1 Tweede graad	28
3.1.1 Eerste leerjaar	28
3.1.2 Tweede leerjaar	30
3.2 Derde graad	31
3.2.1 Eerste leerjaar	31

3.2.2	Tweede leerjaar	33
3.2.3	Specialisatiejaar (bso) en Se-n-Se (tso).....	35
4	Attestering	39
4.1	Tweede graad	40
4.2	Derde graad	46
4.3	Specialisatiejaar (bso) en Se-n-Se (tso).....	54
5	Aansluiting met het hoger onderwijs	59
5.1	Beroepssecundair onderwijs	60
5.1.1	Overzicht van de inhoudelijk verwante opleidingen in het hoger (beroeps)onderwijs	60
5.1.2	Deelnemingsgraad en slaagcijfers in het eerste jaar hoger onderwijs.....	61
5.1.3	Informatie onderwijskiezer	64
5.2	Technisch secundair onderwijs.....	68
5.2.1	Overzicht van de inhoudelijk verwante opleidingen in het hoger (beroeps)onderwijs	68
5.2.2	Deelnemingsgraad en slaagcijfers in het eerste jaar hoger onderwijs.....	69
5.2.3	Informatie onderwijskiezer	70
6	Aansluiting met de arbeidsmarkt.....	72
6.1	Tweede graad	73
6.2	Derde graad, specialisatiejaren en Se-n-Se	74
7	Finaliteit	77
	Beroepssecundair onderwijs	77
	Technisch secundair onderwijs	78
	Samenvatting screening Hout	79
	Beeld van het studiegebied	79
	Leerlingenaantal	80

Evolutie van het leerlingenaantal.....	84
Provinciale spreiding	85
Herkomst	85
Attestering	86
Doorstroom naar het hoger onderwijs	88
Doorstroom naar de arbeidsmarkt.....	93
Aanbevelingen.....	96
Bijlage: Methodologie	97

Inleiding

De screening van de studiegebieden bestaat uit een analyse van het studieaanbod in het voltijds regulier secundair onderwijs tussen het schooljaar 2008-2009 en het schooljaar 2012-2013. Het cijfermateriaal wordt gepresenteerd per onderwijsvorm, graad en leerjaar.

Om de lezer meteen een duidelijk beeld te geven van het studiegebied, wordt een overzichtstabel gepresenteerd van alle studierichtingen uit het studiegebied en een beknopte beschrijving van elke studierichting op basis van de informatie uit Onderwijskiezer.

Vervolgens worden volgende thema's behandeld: de leerlingenaantallen, evolutie en spreiding, de herkomst van de inschrijvingen, de attestering, de doorstroom naar het hoger onderwijs en de doorstroom naar de arbeidsmarkt. Ten slotte wordt op basis van de screening van het studiegebied per studierichting aangegeven of de finaliteit tewerkstelling is, doorstroom naar verdere opleidingen of beide.

De modulaire opleidingen van het beroepssecundair onderwijs zijn niet opgenomen omdat ze uitdovend zijn en slechts in een beperkt aantal scholen worden aangeboden.

De cijfergegevens, analyses en vaststellingen fungeren als bron voor de modernisering van het secundair onderwijs en als voorbereiding voor de ontwikkeling van studieprofielen, onderwijskwalificaties en eventueel specifieke eindtermen.

Tenzij anders aangegeven, werd voor het cijfermateriaal een beroep gedaan op het datawarehouse van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. De 'ruwe' data werden verwerkt tot de tabellen in dit rapport. Berekeningen gebeurden in Excel aan de hand van volledige cijfers die werden afgerond. Door deze afronding lijken sommige totalen en percentages in de tabellen op het eerste gezicht niet overeen te komen. Technische uitleg over de methodologie is terug te vinden als bijlage.

1 Beeld van het studiegebied

In dit hoofdstuk wordt het studiegebied gesitueerd aan de hand van een overzichtstabel, waarin alle studierichtingen in het studiegebied worden weergegeven.

Vervolgens worden de studierichtingen beschreven aan de hand van het profiel, gebaseerd op de beschrijving van de studierichting in Onderwijskiezer¹.

1.1 Overzicht van het studiegebied

	bso	tso
2 ^{de} graad	Hout	Houttechnieken
3 ^{de} graad	Houtbewerking Houtbewerking-snijwerk	Houttechnieken
Specialisatiejaar/Se-n-Se	Bijzondere schrijnwerkconstructies Industriële houtbewerking Interieurinrichting Meubelgarneren <i>Modelmakerij*</i> Restauratie van meubelen <i>Restauratie van schrijnwerk*</i> Stijl- en designmeubelen	Hout constructie- en planningstechnieken

* De specialisatiejaren *Modelmakerij* en *Restauratie van schrijnwerk* werden in de geanalyseerde periode niet ingericht.

¹ De volledige informatie is terug te vinden op www.onderwijskiezer.be

1.2 Beschrijving van de studierichtingen

1.2.1 Tweede graad bso

Studierichtingsprofiel Hout

Hout is een zeer praktische studierichting met eerder weinig algemene vakken. De leerling leert meten, schaven en zagen. Hij leert ook werken met machines uit de schrijnwerkerij en de meubelmakerij (schaaf- en freesmachines, cirkelzaag,...).

In het schoolatelier leert de leerling verschillende houtsoorten en materialen kennen en gebruiken. Hij leert basisconstructies van schrijn- en timmerwerk en eenvoudig klein meubilair voorbereiden, monteren en maken onder begeleiding. Hij leert kritisch kijken naar zijn zelfgemaakte constructies en bijsturen wanneer nodig. Het naleven van veiligheidsvoorschriften krijgt veel aandacht.

De leerling houdt er best rekening mee dat deze studierichting niet aangewezen is als hij allergisch is voor stof, bepaalde houtsoorten en/of verwerkingsproducten.

1.2.2 Derde graad bso

Studierichtingsprofiel Houtbewerking

Deze studierichting is gericht op de praktijk van de houtverwerkende nijverheid in het algemeen. De leerling verwerft kennis en praktijkervaring op het vlak van meubelmakerij, alsook binnen- en buitenschrijnwerkerij. Tijdens zijn opleiding krijg hij eerder weinig algemene vorming.

De leerling bestudeert en leert verschillende houtconstructies maken en hij leert de mogelijkheden van verschillende materialen kennen. Hij maakt kennis met elektriciteit en mechanica voor zover hij die nodig heeft voor zijn latere job. Zo leert hij houtbewerkende machines bedienen en onderhouden.

De leerling leert alle fasen van opdracht tot realisatie uitvoeren: van planning, schetsen, over prijsberekening tot opmeten, maken en afwerken van het product. Tijdens de opdrachten in het schoolatelier en tijdens de stages kan de leerling zich verder bekwamen in het zelfstandig werken en in het steeds handiger worden in het werken met machines.

De leerling houdt er best rekening mee dat deze studierichting niet aangewezen is als hij allergisch is voor stof, bepaalde houtsoorten en/of verwerkingsproducten.

Studierichtingsprofiel Houtbewerking-snijwerk

Deze studierichting is vooral praktijkgericht en heeft weinig algemene vakken op het programma. De leerling wordt opgeleid tot houtsculpteur en bestudeert verschillende houtconstructies en -sculpturen.

Al doende leert de leerling de eigenschappen en mogelijkheden van de gebruikte materialen steeds beter kennen. Hij bouwt verder op wat hij geleerd heeft in de tweede graad en leert geleidelijk aan moeilijkere opdrachten realiseren. Hij krijgt training in het 'met de hand' snijden van hout en hij leert houtbewerkingsmachines instellen en bedienen.

Ook elektriciteit en mechanica worden behandeld voor zover ze belangrijk zijn voor de latere job. In het schoolatelier en via de stage leert de leerling houtsnijwerk en ornamenten tekenen, opmeten, realiseren en plaatsen, dit alles in een werkomgeving die voldoet aan de veiligheidsvoorschriften. Ook het maken van prijsoffertes staat op het programma.

De leerling houdt er best rekening mee dat deze studierichting niet aangewezen is als hij allergisch is voor stof, bepaalde houtsoorten en/of verwerkingsproducten

1.2.3 Specialisatiejaar

Profiel specialisatiejaar Bijzondere schrijnwerkconstructies

Het accent in dit specialisatiejaar ligt op de praktijk. Via het maken en het plaatsen van meubelen en schrijnwerkconstructies verwerft de leerling extra ervaring en inzicht die in het beroepsleven beslist van pas komen. Hij leert de finesses van de verbindingen, de aansluitingen, de integratie van andere bouwmaterialen en de plaatsing.

Speciale aandacht gaat naar materialen waarmee bijzondere schrijnwerkconstructies worden gemaakt met bv. gebogen vormen of schuine werkvlakken. De leerling specialiseert zich in het bouwen van koepels, ramen, erkers, trappen, wanden, veranda's, dakkapellen, pergola's en decor- en standenbouw. Hij krijgt de kans zelfstandig fragmenten of volledige samenstellingen in hout, in PVC of aluminium te maken. Hij leert werken volgens de traditionele en de meest actuele technieken.

De leerling leert houtbewerkingsmachines instellen en bedienen. Veel aandacht gaat naar verspanings-, vergarings- en afwerkingstechnieken. Ook de regelgeving i.v.m. de houtsector, milieuaspecten, veiligheidsmaatregelen, kostprijsberekening e.d. komen aan bod.

Profiel specialisatiejaar Industriële houtbewerking

In dit specialisatiejaar leert de leerling hoe hout industrieel wordt verwerkt. Hij raakt vertrouwd met de machines in de industriële productieprocessen (automatisatie en seriewerk). Hij leert hoe deze machines het best worden opgesteld om zo goed mogelijk te kunnen produceren. Hij leert ze onderhouden en veilig bedienen.

Profiel specialisatiejaar Interieurinrichting

In dit specialisatiejaar doet de leerling vooral praktijkervaring op in verband met het inrichten en afwerken van interieurs.

De leerling leert zelfstandig bestaande situaties (keukens en losse elementen) correct opmeten, schetsen, tekenen, maatwerk uitvoeren en plaatsen, CAD/CAM/CNL en de inrichting volgens de regels van de kunst afwerken. Hij werkt voornamelijk met hout maar ook het plaatsen van bijvoorbeeld plafondsysteem en gips- en kartonwanden horen erbij.

Tijdens de vele praktijktaken en stages raakt de leerling vertrouwd met de houtbewerkingsmachines: hij leert ze instellen, bedienen en onderhouden.

Profiel specialisatiejaar Meubelgarneren

Dit specialisatiejaar is vooral praktisch opgevat. De focus ligt op het analyseren, het voorbereiden, het realiseren en kwaliteitsvol afwerken van meubelstoffeeropdrachten. De leerling specialiseert zich in klassieke en hedendaagse stijlen, patronen en materialen en ook in de technieken van het meubelgarneren in de meubelindustrie. Hij verwerft inzicht in de invloed van de productiegrootte en de productiemiddelen op de manier van werken.

Terwijl de leerling de sangel-, veer-, stik-, weef-, koppel- en stoffeertechniek toepast, leert hij de verschillende machines die gebruikt worden bij het meubelgarneren alsmaar beter bedienen. Hij maakt op een praktische manier kennis met de eigenschappen en mogelijkheden van de materialen (leder, vullingproducten, lijmen, mousse). Hij leert verschillende modellen en geraamten van zetels en stoelen kennen. Daarnaast krijgt de leerling via het uitoefenen van zelfstandige opdrachten, het opmeten, schetsen en uitvoeren steeds beter onder de knie. Ook leert de leerling met opdrachtgevers overleggen.

Profiel specialisatiejaar Modelmakerij

Het specialisatiejaar *Modelmakerij* werd in de geanalyseerde periode niet ingericht.

Profiel specialisatiejaar Restauratie van meubelen

Tijdens dit specialisatiejaar diept de leerling zijn kennis van de voorgaande jaren verder uit. Het accent ligt op stijlmeubelen. Specifieke stijlkenmerken, materialen en technieken worden nader bestudeerd.

Tijdens de stages wordt de kennis en de werkervaring van de leerling uitgediept. Verspanings-, vergarings-, restauratie- en afwerkingstechnieken zijn een belangrijk onderdeel van de opleiding. De leerling legt zich toe op het restaureren van oude (houten) meubelen. Hij leert de opdrachten begrijpen en meubelrestauraties voorbereiden (opmeten en schetsen). Van elk gerestaureerd meubel leert de leerling een dossier (met de gebruikte materialen en technieken) aanleggen.

Profiel specialisatiejaar Restauratie van schrijnwerk

Het specialisatiejaar *Restauratie van schrijnwerk* werd in de geanalyseerde periode niet ingericht.

Profiel specialisatiejaar Stijl- en designmeubelen

In dit specialisatiejaar verdiept de leerling zijn eerder verworven kennis. Meubels en hun uitvoering doorheen de tijd worden bestudeerd. Vooral naar de houten klassiek uitgevoerde meubels gaat veel aandacht. De leerling leert hoe deze klassiekers de dag van vandaag kunnen geproduceerd worden. Hij leert ze zelfstandig produceren volgens bepaalde stijlen.

De leerling oefent zich in het voorbereidend werk (opmeten, schetsen, kleurgebruik, werkmethode) en in het realiseren van meubels. De leerling stelt houtbewerkingsmachines in en bedient ze. Verspanings-, vergarings- en afwerkingstechnieken zijn een belangrijk onderdeel van de opleiding. Ook design- en stijlenmerken worden grondig bestudeerd.

De leerling maakt handmatig prototypes die later op grotere schaal (seriematig) zullen geproduceerd worden.

1.2.4 Tweede graad tso

Studierichtingsprofiel Houttechnieken

Deze studierichting kan na elke basisoptie van het tweede leerjaar van de eerste graad worden aangevat. In *Houttechnieken* verwerft de leerling technische en praktische kennis. Door deze praktische vorming wordt hij opgeleid tot een vakarbeider, met capaciteiten voor leidinggevende taken in de houtindustrie. De leerling maakt kennis met een brede waaier aan specialiteiten: schrijnwerkerij, daktimmerwerk, skeletbouw, trappenmakerij, meubelmakerij, interieurbouw, keukens, parket en terrasbouw.

De leerling doorloopt het volledige productieproces van opmeting tot uitvoering. Een eenvoudig geschetst idee kan zo uitgroeien tot een volwaardig project waarin vormgeving en alle aspecten van het construeren aan bod komen. De computer wordt in de studie, het ontwerp, de uitvoeringstekening en de planning geïntegreerd. De leerling leert zelfstandig met traditionele en met computergestuurde machines werken (CAD, CAM, CNC). Hij krijgt inzicht in de verschillende houtsoorten. Aan de hand van labo-onderzoek leert hij het materiaal grondig kennen. Zo kan hij een verantwoorde keuze maken van technieken, gereedschappen en materialen. Hij leert geautomatiseerde processen uitwerken, organisatie, productieplanning en kostprijsberekening. De leerling start met het maken van verbindingen en eenvoudige voorwerpen zoals een kapstok, een krantenbak of een werkbak. Later leert hij ramen, deuren en meubelen maken in plaatmateriaal en massief hout.

1.2.5 Derde graad tso

Studierichtingsprofiel Houttechnieken

Logische vooropleidingen zijn *Bouw- en houtkunde* of *Houttechnieken* in de tweede graad tso. In *Houttechnieken* ligt de nadruk op het verwerven van technische en praktische kennis. Deze studierichting is vooral gericht op onmiddellijke tewerkstelling. De leerling wordt opgeleid tot vakarbeider in de houtnijverheid. De accenten liggen voornamelijk op het creatief ontwerpen, de grondige kennis van materialen, machines en gereedschappen en het bestuderen van moderne productietechnieken in de houtnijverheid. De leerling maakt kennis met een brede waaier aan specialiteiten: schrijnwerkerij, daktimmerwerk, skeletbouw, trappenmakerij, meubelmakerij, interieurbouw, keukens, parket en terrasbouw. Hij doorloopt het volledige productieproces van opmeting tot uitvoering. Een eenvoudig geschetst idee kan zo uitgroeien tot een volwaardig project waarin vormgeving en alle aspecten van het construeren aan bod komen.

De computer wordt in de studie, het ontwerp, de uitvoeringstekening en de planning geïntegreerd. De leerling leert zelfstandig met traditionele en met moderne computergestuurde machines werken (CAD, CAM, CNC). Hij krijgt inzicht in de verschillende houtsoorten. Aan de hand van labo-onderzoek leert hij het materiaal grondig kennen. Zo kan hij een verantwoorde keuze maken van technieken, gereedschappen en materialen. Hij leert geautomatiseerde processen uitwerken, organisatie en productieplanning, kostprijsberekening.

1.2.6 Se-n-Se

Profiel Se-n-Se Hout constructie- en planningstechnieken

Het accent van dit jaar ligt op projectontwikkeling. Het specifieke karakter van totaalproductie dat in de houtsector steeds aanwezig is, vormt de basis van deze Se-n-Se. Het wordt uitvoerig ontleed en bestudeerd. Inhoudelijke componenten van de studierichting zijn: vaardigheden van leidinggeven, het nemen van verantwoordelijkheid, planning, werkorganisatie, projectanalyse en lay-outstudie.

De leerling leert houtconstructie- en planningstechnieken ontleden en verwezenlijken. Hij leert het productieproces voorbereiden (situatieschetsen, CAD/CAM/CNC). Hij lijnt het realisatieproces uit met behulp van planningstechnieken die gebruikt worden in bedrijven. Hij wordt geconfronteerd met bedrijfseconomische en -technische aspecten (kostprijsberekening, arbeidsstudie, rendement, ondernemerschap en productiemethoden). Het leerpakket algemene vakken is beperkt.

De leerling leert hoe hij de werkomgeving, binnen de totaalopdracht in functie van constructie- en planningstechnieken, veilig kan organiseren. Hij leert de totaalopdracht (-project) in functie van constructie- en planningstechnieken analyseren, hij leert zich informeren, contacten leggen en communiceren in functie van de totaalopdracht en de latere tewerkstelling. Het voorbereiden en verwezenlijken van de totaalopdracht (-project) in functie van constructie- en planningstechnieken komt ook aan bod. De leerling verwerft inzicht in praktische toepassingen van automatiseren binnen de houtverwerkende nijverheid. Ten slotte leert hij hoe hij de uitwerking van een totaalopdracht (-project) in functie van constructie- en planningstechnieken moet opvolgen.

2 Leerlingenaantal, evolutie en spreiding

Dit hoofdstuk schetst de evolutie van de leerlingenpopulatie vanaf het schooljaar 2008-2009 tot en met het schooljaar 2012-2013.

Eerst wordt een overzicht geboden van de leerlingenaantallen in de vier onderwijsvormen van het voltijds secundair onderwijs, zodat het aandeel van het studiegebied ook gekaderd wordt binnen het geheel van de leerlingenpopulatie.

De volgende tabellen geven de evolutie van de leerlingenaantallen weer, zowel op het niveau van het gehele studiegebied als voor de verschillende studierichtingen per graad. Daarbij wordt besproken in welke mate het studiegebied verspreid is over de vijf Vlaamse provincies en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Om die spreiding weer te geven worden enkel gegevens van het schooljaar 2012-2013 gebruikt.

Om zinvolle vergelijkingen te kunnen maken worden er naast cijfergegevens op het niveau van het studiegebied telkens ook data opgenomen op het niveau van de onderwijsvorm.

2.1 Leerlingenaantal en evolutie in aso, bso, kso en tso

Tabel 1 Aantal inschrijvingen en evolutie in aso, bso, kso en tso

		aso						Bso					
	Schooljaar	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde
2 ^{de} graad	1 ^{ste} leerjaar	32.359	32.609	32.710	33.168	32.929	32.755	16.026	15.536	16.113	16.026	15.483	15.837
	2 ^{de} leerjaar	30.459	29.415	29.504	29.524	29.709	29.722	16.009	15.768	15.287	15.597	15.653	15.663
	Subtotaal (N)	62.818	62.024	62.214	62.692	62.638	62.477	32.035	31.304	31.400	31.623	31.136	31.500
3 ^{de} graad	1 ^{ste} leerjaar	28.018	27.483	26.730	26.689	26.768	27.138	16.557	16.481	16.178	15.665	15.930	16.162
	2 ^{de} leerjaar	26.400	26.367	25.903	25.197	25.230	25.819	14.508	14.922	14.684	14.375	14.022	14.502
	Subtotaal (N)	54.418	53.850	52.633	51.886	51.998	52.957	31.065	31.403	30.862	30.040	29.952	30.664
	3 ^{de} leerjaar/specialisatiejaar	47	47	49	64	76	57	10.763	11.572	11.757	11.784	11.910	11.557
	Totaal (N)	117.283	115.921	114.896	114.642	114.712	115.491	73.863	74.279	74.019	73.447	72.998	73.721
		kso						tso					
	Schooljaar	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde
2 ^{de} graad	1 ^{ste} leerjaar	1.350	1.360	1.362	1.424	1.435	1.386	21.636	20.955	20.696	20.558	20.696	20.908
	2 ^{de} leerjaar	1.610	1.534	1.578	1.522	1.551	1.559	22.905	21.986	21.346	21.015	21.139	21.678
	Subtotaal (N)	2.960	2.894	2.940	2.946	2.986	2.945	44.541	42.941	42.042	41.573	41.835	42.586
3 ^{de} graad	1 ^{ste} leerjaar	1.662	1.738	1.677	1.796	1.677	1.710	25.450	25.170	24.027	23.740	23.542	24.386
	2 ^{de} leerjaar	1.447	1.418	1.494	1.431	1.537	1.465	21.500	22.034	21.951	21.024	20.799	21.462
	Subtotaal (N)	3.109	3.156	3.171	3.227	3.214	3.175	46.950	47.204	45.978	44.764	44.341	45.848
	3 ^{de} leerjaar/Se-n-Se	122	122	132	144	118	128	1.782	2.426	2.541	2.520	2.636	2.381
	Totaal (N)	6.191	6.172	6.243	6.317	6.318	6.248	93.273	92.571	90.561	88.857	88.812	90.815

Globaal leerlingenaantal

- In de periode van 2008-2009 tot en met 2012-2013 zitten gemiddeld 286.275 leerlingen in de tweede graad, de derde graad en het specialisatiejaar, Se-n-Se of het voorbereidend jaar op het hoger onderwijs.
- Het totaal aantal leerlingen neemt gedurende de geanalyseerde periode af van 290.610 naar 282.840 leerlingen. Dat is een daling van 2,7% (7.770 leerlingen).
- De daling manifesteert zich in alle onderwijsvormen behalve kso, waar er een stijging is van 2,1% (127 leerlingen). De sterkste daling doet zich voor in tso met 4,8% (4.461 leerlingen), gevolgd door aso met 2,2% (2.571 leerlingen) en bso met 1,2% (865 leerlingen).

Leerlingenaantal tweede graad

- In de geanalyseerde vijf schooljaren zitten gemiddeld 139.549 leerlingen in de tweede graad.
- Het totale leerlingenaantal neemt gedurende deze periode af met 2,6% (3.759 leerlingen).
- De daling van het leerlingenaantal doet zich voor in alle onderwijsvormen, behalve in kso. Daar stijgt het leerlingenaantal met 0,9% (26 leerlingen). In het eerste leerjaar is er een stijging van 6,3% (85 leerlingen), in het tweede leerjaar een daling van 3,7% (59 leerlingen).
- De daling in de tweede graad is het sterkst in tso. Het leerlingenaantal neemt er af met 6,1% (2.706 leerlingen). De daling in het eerste leerjaar is met 4,3% (940 leerlingen) minder sterk dan die in het tweede leerjaar met 7,7% (1.766 leerlingen).
- In bso is er een daling van 2,8% (899 leerlingen). De daling is het sterkst in het eerste leerjaar met 3,4% (543 leerlingen), maar manifesteert zich ook in het tweede leerjaar met 2,2% (356 leerlingen).
- In aso ten slotte neemt het leerlingenaantal af met 0,3% (180 leerlingen). In het eerste leerjaar is er nog een stijging van 1,8% (570 leerlingen), maar de daling in het tweede jaar is met 2,5% (750 leerlingen) net iets sterker.

Leerlingenaantal derde graad

- In de geanalyseerde vijf schooljaren zitten gemiddeld 132.644 leerlingen in de derde graad.
- Ook in de derde graad neemt het totale leerlingenaantal gedurende deze periode af. Deze daling bedraagt 4,5% (6.037 leerlingen).
- Het leerlingenaantal daalt in alle onderwijsvormen, behalve in kso. Daar stijgt het leerlingenaantal met 3,4% (105 leerlingen). De stijging is in het eerste leerjaar met 0,9% (15 leerlingen) minder sterk dan in het tweede leerjaar met 6,2% (90 leerlingen).
- De daling is net zoals in de tweede graad het sterkst in tso, gevolgd door aso en bso.
- In tso is er een daling van 5,6% (2.609 leerlingen). De daling in het eerste leerjaar is met 7,5% (1.908 leerlingen) sterker dan in het tweede leerjaar met 3,3% (701 leerlingen).

- In aso neemt het leerlingenaantal af met 4,4% (2.420 leerlingen). De daling is in het eerste leerjaar (4,5% - 1.250 leerlingen) en tweede leerjaar (4,4% - 1.170 leerlingen) ongeveer even groot.
- In bso is er een daling van 3,6% (1.113 leerlingen). De daling is in het eerste leerjaar met 3,8% (627 leerlingen) net iets sterker dan in het tweede leerjaar met 3,3% (486 leerlingen)

Leerlingenaantal voorbereidend jaar op het hoger onderwijs, specialisatiejaar, naamloos leerjaar en Se-n-se

- Gemiddeld 14.123 leerlingen volgen gedurende de geanalyseerde periode een voorbereidend jaar op het hoger onderwijs (aso en kso), een specialisatiejaar (bso) of Se-n-Se (tso en kso).
- Het leerlingenaantal neemt gedurende deze periode toe met 15,9% (2.026 leerlingen).
- In het voorbereidend jaar op het hoger onderwijs in aso, het specialisatiejaar in bso en de Se-n-se tso stijgt het aantal leerlingen. Enkel Se-n-Se en vooral het voorbereidend jaar op het hoger onderwijs in kso kennen een daling.
- In aso is er een stijging van 61,7% (29 leerlingen), in tso van 47,9% (854 leerlingen) en in bso van 10,7% (1.147 leerlingen). In kso ten slotte is er een daling van 3,3% (4 leerlingen).

Verhouding aso – bso – kso – tso

- In 2008-2009 zat de grootste groep leerlingen in aso (40,4%), gevolgd door tso (32,1%) en bso (25,4%). Het minst aantal leerlingen zat in kso (2,1%).
- In 2012-2013 zijn de verhoudingen tussen de onderwijsvormen nauwelijks gewijzigd. Aso (40,6%) is opnieuw het grootst, gevolgd door tso (31,4%) en bso (25,8%). Kso is het kleinst (2,2%).
- Het aandeel van aso ten opzichte van het hele secundair onderwijs is op vijf schooljaren tijd gestegen met 0,2%, bso is gestegen met 0,4% en kso is gestegen met 0,1%. Het aandeel van tso is gedaald met 0,7%. Wanneer rekening gehouden wordt met de grootte van de onderwijsvorm kent aso een relatieve stijging van 0,5%, bso een stijging van 1,6% en kso een stijging van 4,8%. Tso kent een relatieve daling van 2,2%.

2.2 Leerlingenaantal, evolutie en spreiding in het studiegebied Hout

Tabel 2 Evolutie van het aantal inschrijvingen in het studiegebied Hout

	bso					tso					bso + tso
Schooljaar	2 ^{de} graad	3 ^{de} graad	Specialisatiejaar	Totaal (N)	Aandeel (%) studiegebied t.o.v. bso	2 ^{de} graad	3 ^{de} graad	Se-n-Se	Totaal (N)	Aandeel (%) studiegebied t.o.v. tso	Totaal (N)
2008 - 2009	2.903	2.363	663	5.929	8,0%	1.281	888	51	2.220	2,4%	8.149
2009 - 2010	2.847	2.421	662	5.930	8,0%	1.254	894	48	2.196	2,4%	8.126
2010 - 2011	2.875	2.392	730	5.997	8,1%	1.211	942	40	2.193	2,4%	8.190
2011 - 2012	2.637	2.438	670	5.745	7,8%	1.181	931	70	2.182	2,5%	7.927
2012 - 2013	2.597	2.352	713	5.662	7,7%	1.146	972	48	2.166	2,4%	7.828
Gemiddelde	2.772	2.393	688	5.853	7,9%	1.215	925	51	2.191	2,4%	8.044

Tabel 3 Provinciale spreiding van de inschrijvingen in het studiegebied Hout voor het schooljaar 2012 – 2013

		Provincie						Totaal
		ANT	BHG	LIM	OVL	VBR	WVL	Aantal (N)
bso	2 ^{de} graad	661	23	548	574	207	584	2.597
	3 ^{de} graad	572	21	515	498	188	558	2.352
	Specialisatiejaar	166	7	162	165	39	174	713
	Totaal (N)	1.399	51	1.225	1.237	434	1.316	5.662
	Totaal (%)	24,7%	0,9%	21,6%	21,8%	7,7%	23,2%	100,0%
tso	2 ^{de} graad	310	0	143	233	57	403	1.146
	3 ^{de} graad	265	0	154	192	46	315	972
	Se-n-Se	0	0	16	0	13	19	48
	Totaal (N)	575	0	313	425	116	737	2.166
	Totaal (%)	26,5%	0,0%	14,5%	19,6%	5,4%	34,0%	100,0%

Globaal leerlingenaantal in het studiegebied

- In de geanalyseerde periode schrijven gemiddeld 8.044 leerlingen zich in het studiegebied Hout in.
- Gedurende deze vijf schooljaren daalt het leerlingenaantal met 3,9% (321 leerlingen). Deze daling bedraagt 4,5% (267 leerlingen) in bso en 2,4% (54 leerlingen) in tso.

Leerlingenaantal tweede graad

- De daling van het leerlingenaantal in het studiegebied Hout is te wijten aan het afnemend aantal leerlingen in de tweede graad (-10,5% - 441 leerlingen). De daling in bso en tso is procentueel even groot (10,5% - respectievelijk 306 en 135 leerlingen).

Leerlingenaantal derde graad

- In de derde graad stijgt het leerlingenaantal met 2,2% (73 leerlingen). In bso blijft het leerlingenaantal nagenoeg stabiel (-0,5% - 11 leerlingen), terwijl in tso het aantal leerlingen toeneemt met 9,5% (84 leerlingen).

Leerlingenaantal specialisatiejaar en Se-n-Se

- Het aantal leerlingen dat een specialisatiejaar of Se-n-Se volgt in het studiegebied Hout neemt in de geanalyseerde periode toe met 6,6% (47 leerlingen). In de specialisatiejaren is er een stijging van 7,5% (50 leerlingen). In de Se-n-Se zitten in het schooljaar 2012-2013 drie leerlingen minder dan in het schooljaar 2008-2009 (-5,9%).

Verhouding bso-tso

- De voorbije vijf schooljaren volgt gemiddeld 72,8% (5.853 leerlingen) van de leerlingen in het studiegebied Hout een bso-studierichting, 27,2% (2.191 leerlingen) een tso-studierichting.
- Deze verhouding schommelt in de geanalyseerde schooljaren. Ten opzichte van het schooljaar 2008-2009 neemt in het schooljaar 2012-2013 het aandeel van bso af met 0,5%, terwijl het aandeel van tso toeneemt met 0,5%.

Aandeel studiegebied Hout ten opzichte van het totale bso en tso

- Het studiegebied Hout vertegenwoordigt gemiddeld 7,9% van het totaal aantal leerlingen in bso. Dit aandeel daalt in de geanalyseerde periode met 0,3%, namelijk van 8,0% in het schooljaar 2008-2009 naar 7,7% in het schooljaar 2012-2013. Wanneer het leerlingenaantal in rekening gebracht wordt, bedraagt de daling 3,8% (relatief aandeel).
- Gemiddeld 2,4% van het totaal aantal leerlingen in tso zit in het studiegebied Hout. Dit aandeel wijzigt nauwelijks tijdens de vijf geanalyseerde schooljaren.

Provinciale spreiding

- In elke provincie en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn er leerlingen ingeschreven in de tweede graad, de derde graad en de specialisatiejaren van het studiegebied bso Bouw.
- Antwerpen (24,7%), West-Vlaanderen (23,2%), Oost-Vlaanderen (21,8%) en Limburg (21,6%) hebben een vergelijkbaar aandeel van de inschrijvingen in het studiegebied bso Hout. In Vlaams-Brabant (7,7%) en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (0,9%) ligt dit percentage heel wat lager.
- De studierichtingen van de tweede en derde graad van het studiegebied tso Hout worden aangeboden in alle provincies, maar niet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De Se-n-Se kan enkel worden gevolgd in Limburg, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen.
- In het studiegebied tso Hout zijn de meeste leerlingen ingeschreven in West-Vlaanderen (34,0%), gevolgd door Antwerpen (26,5%), Oost-Vlaanderen (19,6%), Limburg (14,5%) en Vlaams-Brabant (5,4%).

2.3 Leerlingenaantal, evolutie en spreiding per studierichting

2.3.1 Tweede graad

Tabel 4 Provinciale spreiding van de instellingen die in de tweede graad een studierichting uit het studiegebied Hout aanbieden voor het schooljaar 2012-2013

Onderwijsvorm	Studierichting	Provincie						Totaal
		ANT	BHG	LIM	OVL	VBR	WVL	Aantal (N)
bso	Hout	27	2	20	27	13	27	116
tso	Houttechnieken	11	0	7	11	3	14	46

Tabel 5 Provinciale verdeling van de inschrijvingen per studierichting in de tweede graad voor het schooljaar 2012-2013

Tabel 4: Provinciale Verdeling van de inschrijvingen per studierichting in de tweede graad voor het schooljaar 2012-2013														
Onderwijsvorm	Studierichting	Provincie												
		ANT		BHG		LIM		OVL		VBR		WVL		Totaal
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N
bso	Hout	661	25,5%	23	0,9%	548	21,1%	574	22,1%	207	8,0%	584	22,5%	2.597
	Totaal	661	25,5%	23	0,9%	548	21,1%	574	22,1%	207	8,0%	584	22,5%	2.597
tso	Houttechnieken	310	27,1%	0	0,0%	143	12,5%	233	20,3%	57	5,0%	403	35,2%	1.146
	Totaal	310	27,1%	0	0,0%	143	12,5%	233	20,3%	57	5,0%	403	35,2%	1.146
bso + tso	Totaal	971	25,9%	23	0,6%	691	18,5%	807	21,6%	264	7,1%	987	26,4%	3.743

Tabel 6 Evolutie van het aantal inschrijvingen per studierichting in de tweede graad

Onderwijsvorm	Studierichting	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddeld (N)	Gemiddeld
bso	Hout	2.903	2.847	2.875	2.637	2.597	2.772	69,5%
	Totaal (N)	2.903	2.847	2.875	2.637	2.597	2.772	69,5%
tso	Houttechnieken	1.281	1.254	1.211	1.181	1.146	1.215	30,5%
	Totaal (N)	1.281	1.254	1.211	1.181	1.146	1.215	30,5%
bso + tso	Totaal (N)	4.184	4.101	4.086	3.818	3.743	3.987	100,0%

Leerlingenaantal

- In de geanalyseerde periode zitten gemiddeld 3.987 leerlingen in de tweede graad van het studiegebied Hout. 69,5% (2.772 leerlingen) volgt de bso-studierichting *Hout*, 30,5% (1.215 leerlingen) de tso-studierichting *Houttechnieken*.
- Het leerlingenaantal neemt gedurende deze vijf schooljaren af met 10,5% (441 leerlingen).
- De daling in de studierichtingen *Hout* en *Houttechnieken* is procentueel even groot (10,5% - respectievelijk 306 en 135 leerlingen).

Provinciale spreiding

- *Hout* wordt in meer dan dubbel zoveel instellingen aangeboden als *Houttechnieken*.
- In elke provincie en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is er een aanbod van de bso-studierichting *Hout*. De meeste leerlingen zijn ingeschreven in Antwerpen (25,5%), gevolgd door West-Vlaanderen (22,5%), Oost-Vlaanderen (22,1%) en Limburg (21,1%). In Vlaams-Brabant (8,0%) en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (0,9%) ligt dit percentage heel wat lager.
- *Houttechnieken* wordt in alle provincies aangeboden, maar niet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. West-Vlaanderen (35,2%) telt meer dan een derde van de inschrijvingen, gevolgd door Antwerpen (27,1%), Oost-Vlaanderen (20,3%), Limburg (12,5%) en Vlaams-Brabant (5,0%).

2.3.2 Derde graad

Tabel 7 Provinciale spreiding van de instellingen die in de derde graad een studierichting uit het studiegebied Hout aanbieden voor het schooljaar 2012-2013

Onderwijsvorm	Studierichting	Provincie						Totaal
		ANT	BHG	LIM	OVL	VBR	WVL	Aantal (N)
bso	Houtbewerking	27	2	19	25	12	25	110
	Houtbewerking-snijwerk	0	0	1	0	0	0	1
tso	Houttechnieken	11	0	7	11	2	13	44

Tabel 8 Provinciale verdeling van de inschrijvingen per studierichting in de derde graad voor het schooljaar 2012-2013

Tab. 6.1 Provinciale verdeling van de inschrijvingen, per studierichting, in de derde graad voor het schooljaar 2012-2013														
Onderwijsvorm	Studierichting	Provincie												
		ANT		BHG		LIM		OVL		VBR		WVL		Totaal
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N
bso	Houtbewerking	572	24,4%	21	0,9%	503	21,5%	498	21,3%	188	8,0%	558	23,8%	2340
	Houtbewerking- snijwerk	0	0,0%	0	0,0%	12	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	12
	Totaal	572	24,3%	21	0,9%	515	21,9%	498	21,2%	188	8,0%	558	23,7%	2352
tso	Houttechnieken	265	27,3%	0	0,0%	154	15,8%	192	19,8%	46	4,7%	315	32,4%	972
	Totaal	265	27,3%	0	0,0%	154	15,8%	192	19,8%	46	4,7%	315	32,4%	972
bso + tso	Totaal	837	25,2%	21	0,6%	669	20,1%	690	20,8%	234	7,0%	873	26,3%	3324

Tabel 9 Evolutie van het aantal inschrijvingen per studierichting in de derde graad

Onderwijsvorm	Studierichting	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 -2012	2012 -2013	Gemiddeld (N)	Gemiddeld (%)
bso	Houtbewerking	2.349	2.408	2.384	2.429	2.340	2.382	71,8%
	Houtbewerking-snijwerk	14	13	8	9	12	11	0,3%
	Totaal (N)	2.363	2.421	2.392	2.438	2.352	2.393	72,1%
tso	Houttechnieken	888	894	942	931	972	925	27,9%
	Totaal (N)	888	894	942	931	972	925	27,9%
bso + tso	Totaal (N)	3.251	3.315	3.334	3.369	3.324	3.319	100,0%

Leerlingenaantal

- In de geanalyseerde periode zitten gemiddeld 3.319 leerlingen in de derde graad van het studiegebied Hout. 72,1% (2.393 leerlingen) volgt een bso-studierichting, 27,9% (925 leerlingen) een tso-studierichting.
- Het leerlingenaantal neemt gedurende deze vijf schooljaren toe met 2,2% (73 leerlingen).

- In het studiegebied bso Hout blijft het leerlingenaantal nagenoeg stabiel (-0,5% - 11 leerlingen). In de grootste studierichting *Houtbewerking* daalt het leerlingenaantal met 0,4% (9 leerlingen), in *Houtbewerking-snijwerk* zitten in het schooljaar 2012-2013 twee leerlingen (14,3%) minder dan in het schooljaar 2008-2009.
- In de tso-studierichting *Houttechnieken* neemt het leerlingenaantal toe met 9,5% (84 leerlingen).

Verdeling van het leerlingenaantal over de studierichtingen

- *Houtbewerking* is met gemiddeld 71,8% (2.382 leerlingen) van de inschrijvingen de grootste studierichting in het studiegebied Hout.
- *Houttechnieken* heeft een gemiddeld aandeel van 27,9% (925 leerlingen).
- *Houtbewerking-snijwerk* is de kleinste studierichting met gemiddeld 0,3% (11 leerlingen) van de inschrijvingen.

Provinciale spreiding

- *Houtbewerking* wordt het meest ingericht. In elke provincie en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is er een aanbod. *Houtbewerking-snijwerk* kan gevolgd worden in één instelling in de provincie Limburg.
- Antwerpen (24,3%), West-Vlaanderen (23,7%), Limburg (21,9%) en Oost-Vlaanderen (21,2%) hebben een vergelijkbaar aandeel van de inschrijvingen in het studiegebied bso Hout. In Vlaams-Brabant (8,0%) en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (0,9%) ligt dit percentage heel wat lager.
- *Houttechnieken* wordt in alle provincies ingericht, maar niet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- Meer dan de helft van de leerlingen loopt school in de provincies West-Vlaanderen (32,4%) en Antwerpen (27,3%). Oost-Vlaanderen telt 19,8% van de leerlingen, Limburg 15,8% en Vlaams-Brabant 4,7%.

2.3.3 Specialisatiejaar (bso) en Se-n-Se (tso)

Tabel 10 Provinciale spreiding van de instellingen die een specialisatiejaar/Se-n-Se aanbieden in het studiegebied Hout voor het schooljaar 2012-2013

Onderwijsvorm	Studierichting	Provincie						Totaal
		ANT	BHG	LIM	OVL	VBR	WVL	Aantal (N)
bso	Bijzondere schrijnwerkconstructies	5	0	2	4	0	4	15
	Industriële houtbewerking	6	2	6	13	2	6	35
	Interieurinrichting	4	0	3	2	2	6	17
	Meubelgarneren	0	0	1	0	0	0	1
	Restauratie van meubelen	0	0	0	0	1	1	2
	Stijl- en designmeubelen	0	0	1	1	0	1	3
tso	Hout constructie- en planningstechnieken	0	0	1	0	1	2	4

Tabel 11 Provinciale verdeling van de inschrijvingen per specialisatiejaar/Se-n-Se voor het schooljaar 2012-2013

Onderwijsvorm	Studierichting	Provincie												
		ANT		BHG		LIM		OVL		VBR		WVL		Totaal
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N
bso	Bijzondere schrijnwerkconstructies	81	50,0%	0	0,0%	29	17,9%	20	12,3%	0	0,0%	32	19,8%	162
	Industriële houtbewerking	60	19,5%	7	2,3%	56	18,2%	121	39,3%	15	4,9%	49	15,9%	308
	Interieurinrichting	25	14,6%	0	0,0%	29	17,0%	20	11,7%	15	8,8%	82	48,0%	171
	Meubelgarneren	0	0,0%	0	0,0%	16	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	16
	Restauratie van meubelen	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	9	64,3%	5	35,7%	14
	Stijl- designmeubelen en	0	0,0%	0	0,0%	32	76,2%	4	9,5%	0	0,0%	6	14,3%	42
	Totaal	166	23,3%	7	1,0%	162	22,7%	165	23,1%	39	5,5%	174	24,4%	713
tso	Hout constructie- en planningstechnieken	0	0,0%	0	0,0%	16	33,3%	0	0,0%	13	27,1%	19	39,6%	48
	Totaal	0	0,0%	0	0,0%	16	33,3%	0	0,0%	13	27,1%	19	39,6%	48
bso + tso	Totaal	166	21,8%	7	0,9%	178	23,4%	165	21,7%	52	6,8%	193	25,4%	761

Tabel 12 Evolutie van het aantal inschrijvingen per specialisatiejaar/Se-n-Se

Onderwijsvorm	Studierichting	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddeld (N)	Gemiddeld (%)
bso	Bijzondere schrijnwerkconstructies	133	131	170	132	162	146	19,7%
	Industriële houtbewerking	333	330	340	304	308	323	43,7%
	Interieurinrichting	115	114	125	144	171	134	18,1%
	Meubelgarneren	8	12	15	28	16	16	2,1%
	Restauratie van meubelen	23	32	29	26	14	25	3,4%
	Stijl- en designmeubelen	51	43	51	36	42	45	6,0%
	Totaal (N)	663	662	730	670	713	688	93,0%
tso	Hout constructie- en planningstechnieken	51	48	40	70	48	51	7,0%
	Totaal (N)	51	48	40	70	48	51	7,0%
bso + tso	Totaal (N)	714	710	770	740	761	739	100,0%

Leerlingenaantal

- In de geanalyseerde periode volgen gemiddeld 739 leerlingen een specialisatiejaar of Se-n-Se in het studiegebied Hout. 93,0% (688 leerlingen) van hen kiest voor een specialisatiejaar en 7,0% (51 leerlingen) voor een Se-n-Se.
- Het leerlingenaantal stijgt gedurende deze vijf schooljaren met 6,6% (47 leerlingen).
- In de meeste specialisatiejaren schommelt het leerlingenaantal in de geanalyseerde periode. Het totale leerlingenaantal neemt toe met 7,5% (50 leerlingen). In het kleine specialisatiejaar *Meubelgarneren* verdubbelt het aantal leerlingen (100,0% - 8 leerlingen). Ook in *Interieurinrichting* (48,7% - 56 leerlingen) en *Bijzondere schrijnwerkconstructies* (21,8% - 29 leerlingen) neemt het leerlingenaantal toe. In *Restauratie van meubelen* (39,1% - 9 leerlingen), *Stijl- en designmeubelen* (17,6% - 9 leerlingen) en *Industriële houtbewerking* (7,5% - 25 leerlingen) daalt het leerlingenaantal.
- In de Se-n-Se *Hout constructie- en planningstechnieken* daalt het leerlingenaantal met 5,9% (3 leerlingen).
- Gezien de kleine leerlingenaantallen in verschillende studierichtingen moet voorzichtig omgegaan worden met de interpretatie van de cijfers.

Verdeling van het leerlingenaantal over de specialisatiejaren en Se-n-Se

- *Industriële houtbewerking* is met gemiddeld 43,7% (323 leerlingen) van de inschrijvingen het grootste specialisatiejaar in het studiegebied Hout, gevolgd door *Bijzondere schrijnwerkconstructies* met 19,7% (146 leerlingen) en *Interieurinrichting* met 18,1% (134 leerlingen).
- *Stijl- en designmeubelen* (6,0% - 45 leerlingen), *Restauratie van meubelen* (3,4% - 25 leerlingen) en *Meubelgarneren* (2,1% - 16 leerlingen) zijn kleinere specialisatiejaren met een gemiddeld aandeel tussen de 2,1% en 6,0%.
- De *Se-n-Se Hout constructie- en planningstechnieken* omvat 7,0% van de inschrijvingen (51 leerlingen).

Provinciale spreiding

- *Industriële houtbewerking* wordt in alle provincies en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aangeboden. *Interieurinrichting* kan in alle provincies worden gevolgd maar niet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. *Bijzondere schrijnwerkconstructies* wordt evenmin ingericht in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en ook niet in Vlaams-Brabant. *Restauratie van Stijlmeubelen* wordt enkel aangeboden in Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen, *Stijl- en designmeubelen* enkel in Limburg en Oost-Vlaanderen. *Meubelgarneren* wordt enkel ingericht in Limburg.
- West-Vlaanderen (24,4%), Antwerpen (23,3%), Oost-Vlaanderen (23,1%) en Limburg (22,7%) hebben een vergelijkbaar aandeel van de inschrijvingen in de specialisatiejaren van het studiegebied Hout. In Vlaams-Brabant (5,5%) en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (1,0%) ligt dit percentage heel wat lager.
- De *Se-n-Se Hout constructie- en planningstechnieken* wordt ingericht in drie provincies, namelijk West-Vlaanderen (39,6%), Limburg (33,3%) en Vlaams-Brabant (27,1%).

3 Herkomst van de inschrijvingen per studierichting

De analyse van de herkomst van leerlingen geeft voor elke studierichting, geordend per graad en per leerjaar, een overzicht van de verschillende basisopties, beroepenvelden en studierichtingen van waaruit leerlingen instromen. Leerlingen die instromen vanuit de eerste graad komen uit een basisoptie (A-stroom) of uit een beroepenveld (B-stroom). Vanaf de tweede graad wordt de term studierichting gebruikt. De tabellen bevatten herkomstcijfers vanaf het schooljaar 2008-2009 tot en met het schooljaar 2012-2013.

De tabellen bieden enkel een overzicht van de meest voorkomende basisopties, beroepenvelden en studierichtingen van waaruit de grootste groep van leerlingen instroomt in een respectieve studierichting. De overige basisopties, beroepenvelden en studierichtingen van waaruit telkens een klein aantal leerlingen instroomt, worden samengenomen in de rubriek 'overige'. Ten slotte zijn er nog de categorieën 'zittenblijvers' en 'nvt en onbekend'.

Zittenblijvers is een verzamelnaam voor:

- Bissers: leerlingen die hun jaar overdoen in dezelfde studierichting
- Neveninstromers: leerlingen die hun jaar overdoen in een andere instelling
- Opstromers: leerlingen die hun jaar overdoen in een 'sterkere' studierichting

In de rubriek 'nvt en onbekend' staat 'onbekend' voor de leerlingen waarvan de herkomst onbekend is en 'nvt' voor leerlingen die het jaar voordien:

- in een OKAN-klas zaten
- in een modulair systeem zaten
- in een systeem met hoofdstructuur zonder leerjaren zaten (methodescholen)

3.1 Tweede graad

3.1.1 Eerste leerjaar

Tabel 13a Basisopties en beroepenvelden van waaruit leerlingen instromen in het eerste leerjaar 'Hout' van de tweede graad (bso)*

Basisopties en beroepenvelden	Aantal inschrijvingen per schooljaar				
	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde (N)	Gemiddelde (%)
Basisopties					
Bouw- en houttechnieken	77	84	68	76	5,6%
Beroepenvelden					
Nijverheid	452	405	436	431	31,6%
Hout - metaal	327	286	233	282	20,7%
Bouw - hout	178	172	163	171	12,6%
Overige (32)	262	237	222	240	17,6%
Zittenblijvers	102	109	124	112	8,2%
NVT en onbekend	48	52	50	50	3,7%
Totaal (N)	1.446	1.345	1.296	1.362	100,0%

*Omwille van technische redenen zijn er geen volledige cijfers beschikbaar voor instroom voor de schooljaren 2008-2009 en 2010-2011.

Tabel 13b Basisopties en beroepenvelden van waaruit leerlingen instromen in het eerste leerjaar 'Houttechnieken' van de tweede graad (tso)

Basisopties en beroepenvelden	Aantal inschrijvingen per schooljaar						
	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde (N)	Gemiddelde (%)
Basisopties							
Bouw- en houttechnieken	491	449	445	430	416	446	70,2%
Mechanica-elektriciteit	53	47	58	43	48	50	7,8%
Moderne wetenschappen	47	35	38	41	39	40	6,3%
Overige (11)	50	47	51	47	60	51	8,0%
Zittenblijvers	65	64	35	42	32	48	7,5%
NVT en onbekend	2	1	0	0	3	1	0,2%
Totaal (N)	708	643	627	603	598	636	100,0%

Instroom

- Over vijf schooljaren stromen leerlingen in het eerste jaar van de tweede graad *Hout* (bso) in vanuit 36 basisopties en beroepenvelden.
- In de geanalyseerde periode stromen leerlingen in het eerste jaar van de tweede graad *Houttechnieken* (tso) in vanuit 14 basisopties.
- De grootste instroom in het eerste leerjaar van de tweede graad *Hout* (bso) komt uit de inhoudelijk verwante beroepenvelden *Nijverheid* (31,6%), *Hout-metaal* (20,7%), *Bouw-hout* (12,6%) en vanuit de inhoudelijk verwante basisoptie *Bouw- en houttechnieken* (5,6%).
- De grootste instroom in het eerste leerjaar van de studierichting *Houttechnieken* (tso) komt uit de basisoptie *Bouw- en houttechnieken* (70,2%). Daarnaast stromen er leerlingen in vanuit de basisopties *Mechanica-elektriciteit* (7,8%) en *Moderne wetenschappen* (6,3%).

Zittenblijvers

- In de studierichting *Hout* (bso) zijn er gemiddeld 8,2% zittenblijvers.
- In de studierichting *Houttechnieken* (tso) zijn er gemiddeld 7,5% zittenblijvers.

3.1.2 Tweede leerjaar

Tabel 14a Studierichtingen van waaruit leerlingen instromen in het tweede leerjaar 'Hout' van de tweede graad (bso)

Studierichtingen	Aantal inschrijvingen per schooljaar						
	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde (N)	Gemiddelde (%)
Hout (bso)	1.186	1.163	1.167	1.099	1.072	1.137	83,4%
Overige (40)	115	102	133	98	138	117	8,6%
Zittenblijvers	94	98	99	67	67	85	6,2%
NVT en onbekend	18	21	30	28	24	24	1,8%
Totaal (N)	1.413	1.384	1.429	1.292	1.301	1.364	100,0%

Tabel 14b Studierichtingen van waaruit leerlingen instromen in het tweede leerjaar 'Houttechnieken' van de tweede graad (tso)

Studierichtingen	Aantal inschrijvingen per schooljaar						
	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde (N)	Gemiddelde (%)
Houttechnieken (tso)	484	539	509	507	479	504	87,0%
Overige (26)	37	38	32	36	35	36	6,2%
Zittenblijvers	50	34	42	35	32	39	6,7%
NVT en onbekend	2	0	1	0	2	1	0,2%
Totaal (N)	573	611	584	578	548	579	100,0%

Instroom

- De instroom in het tweede leerjaar van de tweede graad is homogeen: meer dan 80% van de leerlingen stroomt in vanuit de eigen studierichting.
- Over vijf schooljaren stromen leerlingen in het tweede jaar van de tweede graad *Hout* (bso) in vanuit 41 studierichtingen. Het instroompercentage vanuit de eigen studierichting bedraagt 83,4%.
- In de geanalyseerde periode stromen leerlingen in het tweede jaar van de tweede graad *Houttechnieken* (tso) in vanuit 26 studierichtingen. Het instroompercentage vanuit de eigen studierichting bedraagt 87,0%.

Zittenblijvers

- In de studierichting *Hout* (bso) zijn er gemiddeld 6,2% zittenblijvers.
- In de studierichting *Houttechnieken* (tso) zijn er gemiddeld 6,7% zittenblijvers.

3.2 Derde graad

3.2.1 Eerste leerjaar

Tabel 15a Studierichtingen van waaruit leerlingen instromen in het eerste leerjaar 'Houtbewerking' van de derde graad (bso)

Studierichtingen	Aantal inschrijvingen per schooljaar						Gemiddelde (%)
	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde (N)	
Hout (bso)	1.116	1.098	1.084	1.152	1.054	1.101	87,7%
Overige (27)	68	69	75	72	54	68	5,4%
Zittenblijvers	74	69	80	70	65	72	5,7%
NVT en onbekend	18	27	9	13	12	16	1,3%
Totaal (N)	1.276	1.263	1.248	1.307	1.185	1.256	100,0%

Tabel 15b Studierichtingen van waaruit leerlingen instromen in het eerste leerjaar 'Houtbewerking-snijwerk' van de derde graad (tso)

Studierichtingen	Aantal inschrijvingen per schooljaar						Gemiddelde (%)
	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde (N)	
Hout (bso)	7	4	3	6	6	5	89,7%
Zittenblijvers	2	0	1	0	0	1	10,3%
Totaal (N)	9	4	4	6	6	6	100,0%

Tabel 15c Studierichtingen van waaruit leerlingen instromen in het eerste leerjaar 'Houttechnieken' van de derde graad (tso)

Studierichtingen	Aantal inschrijvingen per schooljaar						
	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde (N)	Gemiddelde (%)
Houttechnieken (tso)	419	445	470	451	475	452	92,9%
Overige (15)	7	8	10	10	12	9	1,9%
Zittenblijvers	30	25	21	30	16	24	5,0%
NVT en onbekend	1	1	0	1	0	1	0,1%
Totaal (N)	457	479	501	492	503	486	100,0%

Instroom

- Over een periode van vijf schooljaren stromen leerlingen in het eerste jaar van de derde graad *Houtbewerking* (bso) in vanuit 28 verschillende studierichtingen. 87,7% van de leerlingen komt uit de inhoudelijk verwante studierichting *Hout* (bso).
- Over een periode van vijf schooljaren stromen leerlingen in het eerste jaar van de derde graad *Houtbewerking-snijwerk* (bso) enkel in vanuit de inhoudelijk verwante studierichting *Hout* (bso), namelijk 89,7% (5 leerlingen). De overige 10,3% zijn zittenblijvers.
- In de geanalyseerde periode stromen leerlingen in het eerste jaar van de derde graad *Houttechnieken* (tso) in vanuit 16 verschillende studierichtingen. 92,9% van de leerlingen komt uit dezelfde studierichting.

Zittenblijvers

- In de studierichting *Houtbewerking* (bso) zitten gemiddeld 5,7% zittenblijvers (72 leerlingen).
- In de studierichting *Houtbewerking-snijwerk* (bso) zitten gemiddeld 10,3% zittenblijvers (1 leerling).
- In de studierichting *Houttechnieken* (tso) zitten gemiddeld 5,0% zittenblijvers (24 leerlingen).

3.2.2 Tweede leerjaar

Tabel 16a Studierichtingen van waaruit leerlingen instromen in het tweede leerjaar 'Houtbewerking' van de derde graad (bso)

Studierichtingen	Aantal inschrijvingen per schooljaar						
	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde (N)	Gemiddelde (%)
Houtbewerking (bso)	1.012	1.078	1.065	1.055	1.099	1.062	94,3%
Overige (4)	13	12	16	27	11	16	1,4%
Zittenblijvers	45	53	52	39	41	46	4,1%
NVT en onbekend	3	2	3	1	4	3	0,2%
Totaal (N)	1.073	1.145	1.136	1.122	1.155	1.126	100,0%

Tabel 16b Studierichtingen van waaruit leerlingen instromen in het tweede leerjaar 'Houtbewerking-snijwerk' van de derde graad (bso)

Studierichtingen	Aantal inschrijvingen per schooljaar						
	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde (N)	Gemiddelde (%)
Houtbewerking-snijwerk (bso)	5	9	4	3	6	5	100,0%
Zittenblijvers	0	0	0	0	0	0	0,0%
Totaal (N)	5	9	4	3	6	5	100,0%

Tabel 16c Studierichtingen van waaruit leerlingen instromen in het tweede leerjaar 'Houttechnieken' van de derde graad (tso)

Studierichtingen	Aantal inschrijvingen per schooljaar						
	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde (N)	Gemiddelde (%)
Houttechnieken (tso)	409	400	431	430	458	426	96,9%
Zittenblijvers	21	15	10	9	10	13	3,0%
NVT en onbekend	1	0	0	0	1	0	0,1%
Totaal (N)	431	415	441	439	469	439	100,0%

Instroom

- In *Houtbewerking* (bso) stromen leerlingen in vanuit vijf studierichtingen in het eerste leerjaar van de derde graad, in *Houtbewerking-snijwerk* (bso) en *Houttechnieken* (tso) stromen leerlingen in vanuit de eigen studierichting.
- Het instroompercentage uit de eigen studierichting varieert voor de bso-studierichtingen van 94,3% (1.062 leerlingen) voor *Houtbewerking* tot 100% (5 leerlingen) voor *Houtbewerking-snijwerk*.
- Het instroompercentage voor *Houttechnieken* (tso) bedraagt 96,9% (426 leerlingen).

Zittenblijvers

- In de studierichting *Houtbewerking* (bso) zijn er gemiddeld 4,1% zittenblijvers (46 leerlingen).
- In de studierichting *Houtbewerking-snijwerk* (bso) zijn er geen zittenblijvers gedurende de geanalyseerde periode.
- In de studierichting *Houttechnieken* (tso) zijn er gemiddeld 3,0% zittenblijvers (13 leerlingen).
- In vergelijking met het eerste leerjaar van de derde graad is het aantal zittenblijvers voor alle studierichtingen kleiner.

3.2.3 Specialisatiejaar (bso) en Se-n-Se (tso)

Tabel 17a Studierichtingen van waaruit leerlingen instromen in het specialisatiejaar 'Bijzondere schrijnwerkconstructies' (bso)

Studierichtingen	Aantal inschrijvingen per schooljaar						
	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde (N)	Gemiddelde (%)
Houtbewerking (bso)	128	126	159	127	159	140	96,0%
Houttechnieken (tso)	0	0	4	1	1	1	0,8%
Zittenblijvers	3	4	7	1	0	3	2,1%
NVT en onbekend	2	1	0	3	2	2	1,1%
Totaal (N)	133	131	170	132	162	146	100,0%

Tabel 17b Studierichtingen van waaruit leerlingen instromen in het specialisatiejaar 'Industriële houtbewerking' (bso)

Studierichtingen	Aantal inschrijvingen per schooljaar						
	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde (N)	Gemiddelde (%)
Houtbewerking (bso)	318	315	329	300	303	313	96,9%
Overige (2)	3	2	4	0	2	2	0,7%
Zittenblijvers	3	4	5	3	2	3	1,1%
NVT en onbekend	9	9	2	1	1	4	1,4%
Totaal (N)	333	330	340	304	308	323	100,0%

Tabel 17c Studierichtingen van waaruit leerlingen instromen in het specialisatiejaar 'Interieurinrichting' (bso)

Studierichtingen	Aantal inschrijvingen per schooljaar						
	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde (N)	Gemiddelde (%)
Houtbewerking (bso)	110	110	119	140	150	126	94,0%
Houttechnieken (tso)	3	3	2	1	5	3	2,1%
Zittenblijvers	1	0	1	3	8	3	1,9%
NVT en onbekend	1	1	3	0	8	3	1,9%
Totaal (N)	115	114	125	144	171	134	100,0%

Tabel 17d Studierichtingen van waaruit leerlingen instromen in het specialisatiejaar 'Meubelgarneren' (bso)

Studierichtingen	Aantal inschrijvingen per schooljaar						
	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde (N)	Gemiddelde (%)
Houtbewerking (bso)	8	11	15	28	16	16	98,7%
Houttechnieken (tso)	0	1	0	0	0	0	1,3%
Zittenblijvers	0	0	0	0	0	0	0,0%
Totaal (N)	8	12	15	28	16	16	100,0%

Tabel 17e Studierichtingen van waaruit leerlingen instromen in het specialisatiejaar 'Restauratie van meubelen' (bso)

Studierichtingen	Aantal inschrijvingen per schooljaar						
	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde (N)	Gemiddelde (%)
Houtbewerking (bso)	23	27	29	22	12	23	91,1%
Houttechnieken (tso)	0	1	0	0	0	0	0,8%
Zittenblijvers	0	2	0	0	0	0	1,6%
NVT en onbekend	0	2	0	4	2	2	6,5%
Totaal (N)	23	32	29	26	14	25	100,0%

Tabel 17f Studierichtingen van waaruit leerlingen instromen in het specialisatiejaar 'Stijl- en designmeubelen' (bso)

Studierichtingen	Aantal inschrijvingen per schooljaar						
	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde (N)	Gemiddelde (%)
Houtbewerking (bso)	46	40	43	34	39	40	90,6%
Houtbewerking-snijwerk (bso)	3	3	8	1	2	3	7,6%
Zittenblijvers	2	0	0	1	1	1	1,8%
Totaal (N)	51	43	51	36	42	45	100,0%

Tabel 17g Studierichtingen van waaruit leerlingen instromen in de Se-n-Se 'Hout constructie- en planningstechnieken' (tso)

Studierichtingen	Aantal inschrijvingen per schooljaar						
	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	Gemiddelde (N)	Gemiddelde (%)
Houttechnieken (tso)	39	29	30	42	36	35	68,5%
Zittenblijvers	0	0	0	0	0	0	0,0%
NVT en onbekend	12	19	10	28	12	16	31,5%
Totaal (N)	51	48	40	70	48	51	100,0%

Instroom

- Over een periode van vijf schooljaren stromen leerlingen in het specialisatiejaar *Bijzondere schrijnwerkconstructies* in vanuit twee verschillende studierichtingen. 96,0% van de leerlingen komt uit de inhoudelijk verwante studierichting *Houtbewerking* (bso); 0,8% stroomt in vanuit de tso-studierichting *Houttechnieken*.
- 96,9% van de leerlingen in het specialisatiejaar *Industriële houtbewerking* komt uit de inhoudelijk verwante studierichting *Houtbewerking* (bso); 0,7% stroomt in vanuit twee andere studierichtingen.
- 94,0% van de leerlingen in het specialisatiejaar *Interieurinrichting* komt uit de inhoudelijk verwante studierichting *Houtbewerking* (bso); 2,1% stroomt in vanuit de tso-studierichting *Houttechnieken*.
- 98,7% van de leerlingen in het specialisatiejaar *Meubelgarneren* komt uit de inhoudelijk verwante studierichting *Houtbewerking* (bso); 1,3% stroomt in vanuit de tso-studierichting *Houttechnieken*.
- 91,1% van de leerlingen in het specialisatiejaar *Restauratie van meubelen* komt uit de inhoudelijk verwante studierichting *Houtbewerking* (bso); 0,8% komt uit de tso-studierichting *Houttechnieken*.
- 90,6% van de leerlingen in het specialisatiejaar *Stijl- en designmeubelen* komt uit de inhoudelijk verwante studierichting *Houtbewerking* (bso); 7,6% stroomt in vanuit de bso-studierichting *Houtbewerking-snijwerk*.
- 68,5% van de leerlingen in de Se-n-Se *Hout constructie- en planningstechnieken* stroomt in vanuit de inhoudelijk verwante studierichting *Houttechnieken* (tso). De herkomst van de overige leerlingen is onbekend.

Zittenblijvers

- In het specialisatiejaar *Bijzondere schrijnwerkconstructies* zitten gemiddeld 2,1% zittenblijvers (3 leerlingen).

- In het specialisatiejaar *Industriële houtbewerking* zitten gemiddeld 1,1% zittenblijvers (3 leerlingen).
- In het specialisatiejaar *Interieurinrichting* zitten gemiddeld 1,9% zittenblijvers (3 leerlingen).
- Er zijn geen zittenblijvers in het specialisatiejaar *Meubelgarneren* gedurende de geanalyseerde periode.
- In het specialisatiejaar *Restauratie van meubelen* zitten gemiddeld 1,6% zittenblijvers (gemiddeld minder dan 1 leerling).
- In het specialisatiejaar *Stijl- en designmeubelen* zitten gemiddeld 1,8% zittenblijvers (1 leerling).
- Er zijn gedurende de geanalyseerde periode geen zittenblijvers in de *Se-n-Se Hout constructie- en planningstechnieken* .

4 Attestering

De tabellen in het onderdeel Attestering geven een overzicht van het aantal leerlingen dat op het einde van een schooljaar een A-, B- of C-attest behaalde. Om vergelijking mogelijk te maken, worden de cijfers per onderwijsvorm, studiegebied en studierichting gegeven. De data beslaan de periode vanaf het schooljaar 2008-2009 tot en met het schooljaar 2012-2013.

In het eerste leerjaar van de derde graad bestaat de attestering in aso, kso en bso uit een A-attest of een C-attest. In tso kan in uitzonderlijke gevallen ook een B-attest gegeven worden in dit leerjaar, mits de leerling het leerjaar met vrucht heeft beëindigd en tot het volgend leerjaar mag worden toegelaten behalve in de onderwijsvorm technisch secundair onderwijs.

In het tweede leerjaar van de derde graad bestaat de attestering voor bso uit een getuigschrift of een C-attest, voor tso, kso en aso uit een diploma secundair onderwijs of een C-attest. In het specialisatiejaar (bso) bestaat de attestering uit het diploma secundair onderwijs of een C-attest. In Se-n-Se (tso en kso) bestaat de attestering uit een certificaat of een C-attest. Na het voorbereidend jaar op het hoger onderwijs (aso en kso) krijgt de leerling een attest van regelmatige lesbijwoning als hij het leerjaar geheel of ten dele heeft gevolgd. In de rubriek 'Onbekend' worden leerlingen opgenomen waarvan niet bekend is of zij een attest hebben behaald.

4.1 Tweede graad

Tabel 18 Attestering in het eerste leerjaar van de tweede graad bso

		A-attest		B-attest		C-attest		Onbekend		
		Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Totaal (N)
bso (1 ^{ste} lrj)	2008 - 2009	13.210	82,4%	640	4,0%	1.983	12,4%	193	1,2%	16.026
	2009 - 2010	12.777	82,2%	597	3,8%	1.921	12,4%	241	1,6%	15.536
	2010 - 2011	13.035	80,9%	615	3,8%	2.179	13,5%	284	1,8%	16.113
	2011 - 2012	13.166	82,2%	602	3,8%	1.979	12,3%	279	1,7%	16.026
	2012 - 2013	12.794	82,6%	654	4,2%	1.758	11,4%	277	1,8%	15.483
	Gemiddelde	12.996	82,1%	622	3,9%	1.964	12,4%	255	1,6%	15.837
Studiegebied Hout bso	2008 - 2009	1.281	86,0%	41	2,8%	157	10,5%	11	0,7%	1.490
	2009 - 2010	1.263	86,3%	27	1,8%	151	10,3%	22	1,5%	1.463
	2010 - 2011	1.213	83,9%	46	3,2%	173	12,0%	14	1,0%	1.446
	2011 - 2012	1.152	85,7%	37	2,8%	142	10,6%	14	1,0%	1.345
	2012 - 2013	1.136	87,7%	38	2,9%	106	8,2%	16	1,2%	1.296
	Gemiddelde	1.209	85,9%	38	2,7%	146	10,3%	15	1,1%	1.408
Hout	2008 - 2009	1.281	86,0%	41	2,8%	157	10,5%	11	0,7%	1.490
	2009 - 2010	1.263	86,3%	27	1,8%	151	10,3%	22	1,5%	1.463
	2010 - 2011	1.213	83,9%	46	3,2%	173	12,0%	14	1,0%	1.446
	2011 - 2012	1.152	85,7%	37	2,8%	142	10,6%	14	1,0%	1.345
	2012 - 2013	1.136	87,7%	38	2,9%	106	8,2%	16	1,2%	1.296
	Gemiddelde	1.209	85,9%	38	2,7%	146	10,3%	15	1,1%	1.408

Tabel 19 Attestering in het tweede leerjaar van de tweede graad bso

		A-attest		B-attest		C-attest		Onbekend		Totaal (N)
		Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	
bso (2 ^{de} lrj)	2008 - 2009	13.796	86,2%	625	3,9%	1.355	8,5%	233	1,5%	16.009
	2009 - 2010	13.511	85,7%	597	3,8%	1.408	8,9%	252	1,6%	15.768
	2010 - 2011	13.192	86,3%	637	4,2%	1.234	8,1%	224	1,5%	15.287
	2011 - 2012	13.516	86,7%	644	4,1%	1.222	7,8%	215	1,4%	15.597
	2012 - 2013	13.709	87,6%	671	4,3%	1.057	6,8%	216	1,4%	15.653
	Gemiddelde	13.545	86,5%	635	4,1%	1.255	8,0%	228	1,5%	15.663
Studiegebied Hout bso	2008 - 2009	1.203	85,1%	37	2,6%	145	10,3%	28	2,0%	1.413
	2009 - 2010	1.185	85,6%	24	1,7%	156	11,3%	19	1,4%	1.384
	2010 - 2011	1.259	88,1%	39	2,7%	113	7,9%	18	1,3%	1.429
	2011 - 2012	1.159	89,7%	36	2,8%	87	6,7%	10	0,8%	1.292
	2012 - 2013	1.146	88,1%	48	3,7%	90	6,9%	17	1,3%	1.301
	Gemiddelde	1.190	87,3%	37	2,7%	118	8,6%	18	1,3%	1.364
Hout	2008 - 2009	1.203	85,1%	37	2,6%	145	10,3%	28	2,0%	1.413
	2009 - 2010	1.185	85,6%	24	1,7%	156	11,3%	19	1,4%	1.384
	2010 - 2011	1.259	88,1%	39	2,7%	113	7,9%	18	1,3%	1.429
	2011 - 2012	1.159	89,7%	36	2,8%	87	6,7%	10	0,8%	1.292
	2012 - 2013	1.146	88,1%	48	3,7%	90	6,9%	17	1,3%	1.301
	Gemiddelde	1.190	87,3%	37	2,7%	118	8,6%	18	1,3%	1.364

Tabel 20 Attestering in het eerste leerjaar van de tweede graad tso

		A-attest		B-attest		C-attest		Onbekend		Totaal (N)
		Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	
tso (1 ^{ste} lrj)	2008 - 2009	17.485	80,8%	2.774	12,8%	1.317	6,1%	60	0,3%	21.636
	2009 - 2010	17.084	81,5%	2.640	12,6%	1.153	5,5%	78	0,4%	20.955
	2010 - 2011	16.826	81,3%	2.614	12,6%	1.183	5,7%	73	0,4%	20.696
	2011 - 2012	16.792	81,7%	2.609	12,7%	1.093	5,3%	64	0,3%	20.558
	2012 - 2013	16.833	81,3%	2.676	12,9%	1.094	5,3%	93	0,4%	20.696
	Gemiddelde	17.004	81,3%	2.663	12,7%	1.168	5,6%	74	0,4%	20.908
Studiegebied Hout tso	2008 - 2009	594	83,9%	78	11,0%	35	4,9%	1	0,1%	708
	2009 - 2010	552	85,8%	66	10,3%	23	3,6%	2	0,3%	643
	2010 - 2011	535	85,2%	68	10,8%	25	4,0%	0	0,0%	628*
	2011 - 2012	517	85,7%	70	11,6%	14	2,3%	2	0,3%	603
	2012 - 2013	514	86,0%	67	11,2%	15	2,5%	2	0,3%	598
	Gemiddelde	542	85,3%	70	11,0%	22	3,5%	1	0,2%	636
Houttechnieken	2008 - 2009	594	83,9%	78	11,0%	35	4,9%	1	0,1%	708
	2009 - 2010	552	85,8%	66	10,3%	23	3,6%	2	0,3%	643
	2010 - 2011	535	85,2%	68	10,8%	25	4,0%	0	0,0%	628*
	2011 - 2012	517	85,7%	70	11,6%	14	2,3%	2	0,3%	603
	2012 - 2013	514	86,0%	67	11,2%	15	2,5%	2	0,3%	598
	Gemiddelde	542	85,3%	70	11,0%	22	3,5%	1	0,2%	636

* Door een technisch probleem in de databank is het aantal attesten groter dan het aantal ingeschreven leerlingen.

Tabel 21 Attestering in het tweede leerjaar van de tweede graad tso

		A-attest		B-attest		C-attest		Onbekend		Totaal (N)
		Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	
tso (2 ^{de} lrj)	2008 - 2009	18.565	81,1%	3.049	13,3%	1.187	5,2%	104	0,5%	22.905
	2009 - 2010	17.787	80,9%	3.007	13,7%	1.096	5,0%	96	0,4%	21.986
	2010 - 2011	17.542	82,2%	2.794	13,1%	913	4,3%	97	0,5%	21.346
	2011 - 2012	17.304	82,3%	2.743	13,1%	893	4,2%	75	0,4%	21.015
	2012 - 2013	17.280	81,7%	2.875	13,6%	897	4,2%	87	0,4%	21.139
	Gemiddelde	17.696	81,6%	2.894	13,3%	997	4,6%	92	0,4%	21.678
Studiegebied Hout tso	2008 - 2009	485	84,6%	58	10,1%	27	4,7%	3	0,5%	573
	2009 - 2010	512	83,8%	69	11,3%	30	4,9%	0	0,0%	611
	2010 - 2011	503	86,1%	61	10,4%	20	3,4%	0	0,0%	584
	2011 - 2012	505	87,4%	57	9,9%	13	2,2%	3	0,5%	578
	2012 - 2013	475	86,7%	54	9,9%	17	3,1%	2	0,4%	548
	Gemiddelde	496	85,7%	60	10,3%	21	3,7%	2	0,3%	579
Houttechnieken	2008 - 2009	485	84,6%	58	10,1%	27	4,7%	3	0,5%	573
	2009 - 2010	512	83,8%	69	11,3%	30	4,9%	0	0,0%	611
	2010 - 2011	503	86,1%	61	10,4%	20	3,4%	0	0,0%	584
	2011 - 2012	505	87,4%	57	9,9%	13	2,2%	3	0,5%	578
	2012 - 2013	475	86,7%	54	9,9%	17	3,1%	2	0,4%	548
	Gemiddelde	496	85,7%	60	10,3%	21	3,7%	2	0,3%	579

Verhouding van de attesten in het eerste leerjaar van de tweede graad bso

- Aangezien het studiegebied Hout in het eerste leerjaar de tweede graad bso slechts de studierichting *Hout* telt, gelden dezelfde attesteringscijfers voor de studierichting als voor het studiegebied.
- In de periode van 2008-2009 tot en met 2012-2013 ligt het percentage uitgereikte A-attesten in het studiegebied Hout bso gemiddeld op 85,9% (1.209 leerlingen). Dat percentage ligt hoger dan gemiddeld in het bso, waar het gemiddelde op 82,1% ligt.
- Het percentage B-attesten in het studiegebied Hout bso is gemiddeld 2,7% (38 leerlingen). Dat percentage ligt lager dan in het totale bso, waar het gemiddelde 3,9% bedraagt.
- Het percentage C-attesten in het studiegebied Hout bso is gemiddeld 10,3%. In het totale bso ligt het percentage C-attesten hoger, namelijk op 12,4%.

Verhouding van de attesten in het tweede leerjaar van de tweede graad bso

- Aangezien het studiegebied Hout in het tweede leerjaar van de tweede graad bso slechts de studierichting *Hout* telt, gelden dezelfde attesteringscijfers voor de studierichting als voor het studiegebied.
- Het percentage uitgereikte A-attesten in het tweede leerjaar van de tweede graad in het studiegebied Hout bso is gemiddeld 87,3% (1.190 leerlingen). Dat is iets hoger is dan het percentage A-attesten in het totale bso, waar het percentage A-attesten gemiddeld 86,5% bedraagt.
- Het percentage B-attesten in het studiegebied Hout is gemiddeld 2,7% (37 leerlingen). In het totale bso is dat hoger, namelijk 4,1%.
- Het gemiddeld percentage C-attesten in het tweede leerjaar van de tweede graad in het studiegebied Hout bedraagt 8,6%, wat iets hoger is dan de 8,0% in het totale bso.
- Als we de attestering van het eerste leerjaar van de tweede graad bso in het studiegebied Hout vergelijken met die van het tweede leerjaar, dan blijkt dat het gemiddeld percentage leerlingen dat slaagt voor het tweede leerjaar 1,4% hoger ligt dan in het eerste leerjaar. Het gemiddeld percentage B-attesten is identiek in beide leerjaren (2,7%) en het percentage C-attesten daalt in het tweede leerjaar met 1,7%.

Verhouding van de attesten in het eerste leerjaar van de tweede graad tso

- Aangezien het studiegebied Hout in het eerste leerjaar van de tweede graad tso slechts de studierichting *Houttechnieken* telt, gelden dezelfde attesteringscijfers voor de studierichting als voor het studiegebied.
- In de periode van 2008-2009 tot en met 2012-2013 ligt het percentage uitgereikte A-attesten in het studiegebied Hout tso gemiddeld op 85,3% (542 leerlingen). Gemiddeld ligt het percentage A-attesten in het studiegebied Hout tso hoger dan in het totale tso (81,3%).
- Het percentage B-attesten in het studiegebied Hout tso bedraagt gemiddeld 11,0% (70 leerlingen). Dat percentage ligt lager dan in het totale tso, waar het gemiddelde 12,7% bedraagt.

- Het gemiddeld percentage C-attesten bedraagt in de geanalyseerde periode 3,5%. Dat percentage ligt lager dan in het totale tso (5,6%).

Verhouding van de attesten in het tweede leerjaar van de tweede graad tso

- Aangezien het studiegebied Hout in het tweede leerjaar van de tweede graad tso slechts de studierichting *Houttechnieken* telt, gelden dezelfde attesteringscijfers voor de studierichting als voor het studiegebied.
- In de periode van 2008-2009 tot en met 2012-2013 ligt het percentage uitgereikte A-attesten in het studiegebied Hout tso gemiddeld op 85,7% (496 leerlingen). Dit is hoger dan gemiddeld in het tso (81,6%).
- Het percentage B-attesten is gemiddeld 10,3% (60 leerlingen). Dat percentage is lager in het studiegebied Hout tso dan in het totale tso, waar het percentage B-attesten gemiddeld 13,3% bedraagt.
- Het percentage C-attesten is in het tweede leerjaar van de tweede graad in dit studiegebied gemiddeld 3,7%. In het totale tso is dit hoger, namelijk 4,6%.
- Als we de attestering van het eerste leerjaar van de tweede graad tso vergelijken met die van het tweede leerjaar in het studiegebied Hout, dan blijkt dat het gemiddeld percentage leerlingen dat slaagt voor het tweede leerjaar 0,4% hoger ligt dan in het eerste leerjaar. Het gemiddeld percentage B-attesten daalt met 0,7% en het percentage C-attesten stijgt met 0,2%.

Vergelijking attestering bso-tso

- In de geanalyseerde vijf schooljaren ligt het gemiddeld percentage A-attesten in het studiegebied Hout in de tweede graad bso (86,6%) en tso (85,5%) ongeveer even hoog. Het gemiddeld percentage B-attesten ligt in tso (10,7%) veel hoger dan in bso (2,7%). Het percentage C-attesten is veel hoger in bso (9,5%) dan in tso (3,6%).

4.2 Derde graad

Tabel 22 Attestering in het eerste leerjaar van de derde graad bso

		A-attest		C-attest		Onbekend		
		Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Totaal (N)
bso (1 ^{ste} lrj)	2008 - 2009	14.155	85,5%	1.977	11,9%	425	2,6%	16.557
	2009 - 2010	13.989	84,9%	2.050	12,4%	442	2,7%	16.481
	2010 - 2011	13.805	85,3%	1.915	11,8%	458	2,8%	16.178
	2011 - 2012	13.411	85,6%	1.775	11,3%	479	3,1%	15.665
	2012 - 2013	13.766	86,4%	1.734	10,9%	430	2,7%	15.930
	Gemiddelde	13.825	85,5%	1.890	11,7%	447	2,8%	16.162
Studiegebied Hout bso	2008 - 2009	1.125	87,5%	131	10,2%	29	2,3%	1.285
	2009 - 2010	1.114	87,9%	129	10,2%	24	1,9%	1.267
	2010 - 2011	1.103	88,1%	122	9,7%	27	2,2%	1.252
	2011 - 2012	1.145	87,2%	133	10,1%	35	2,7%	1.313
	2012 - 2013	1.068	89,7%	98	8,2%	25	2,1%	1.191
	Gemiddelde	1.111	88,1%	123	9,7%	28	2,2%	1.262
Houtbewerking	2008 - 2009	1.116	87,5%	131	10,3%	29	2,3%	1.276
	2009 - 2010	1.110	87,9%	129	10,2%	24	1,9%	1.263
	2010 - 2011	1.100	88,1%	121	9,7%	27	2,2%	1.248
	2011 - 2012	1.139	87,1%	133	10,2%	35	2,7%	1.307
	2012 - 2013	1.062	89,6%	98	8,3%	25	2,1%	1.185
	Gemiddelde	1.105	88,1%	122	9,7%	28	2,2%	1.256

Houtbewerking-snijwerk	2008 - 2009	9	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	9
	2009 - 2010	4	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	4
	2010 - 2011	3	75,0%	1	25,0%	0	0,0%	4
	2011 - 2012	6	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	6
	2012 - 2013	6	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	6
	Gemiddelde	6	95,0%	0	5,0%	0	0,0%	6

Tabel 23 Attestering in het tweede leerjaar van de derde graad bso

		Studiegetuigschrift		C-attest		Onbekend		
		Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Totaal (N)
bso (2 ^{de} Irj)	2008 - 2009	12.771	88,0%	1.357	9,4%	380	2,6%	14.508
	2009 - 2010	13.125	88,0%	1.329	8,9%	468	3,1%	14.922
	2010 - 2011	12.977	88,4%	1.254	8,5%	453	3,1%	14.684
	2011 - 2012	12.784	88,9%	1.188	8,3%	403	2,8%	14.375
	2012 - 2013	12.486	89,0%	1.113	7,9%	423	3,0%	14.022
	Gemiddelde	12.829	88,5%	1.248	8,6%	425	2,9%	14.502
Studiegebied Hout bso	2008 - 2009	964	89,4%	93	8,6%	21	1,9%	1.078
	2009 - 2010	1.045	90,6%	88	7,6%	21	1,8%	1.154
	2010 - 2011	1.027	90,1%	86	7,5%	27	2,4%	1.140
	2011 - 2012	1.006	89,4%	88	7,8%	31	2,8%	1.125
	2012 - 2013	1.063	91,6%	82	7,1%	16	1,4%	1.161
	Gemiddelde	1.021	90,2%	87	7,7%	23	2,1%	1.132
Houtbewerking	2008 - 2009	959	89,4%	93	8,7%	21	2,0%	1.073
	2009 - 2010	1.036	90,5%	88	7,7%	21	1,8%	1.145
	2010 - 2011	1.024	90,1%	86	7,6%	26	2,3%	1.136
	2011 - 2012	1.003	89,4%	88	7,8%	31	2,8%	1.122
	2012 - 2013	1.057	91,5%	82	7,1%	16	1,4%	1.155
	Gemiddelde	1.016	90,2%	87	7,8%	23	2,0%	1.126

Houtbewerking-snijwerk	2008 - 2009	5	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	5
	2009 - 2010	9	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	9
	2010 - 2011	3	75,0%	0	0,0%	1	25,0%	4
	2011 - 2012	3	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	3
	2012 - 2013	6	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	6
	Gemiddelde	5	95,0%	0	0,0%	0	5,0%	5

Tabel 24 Attestering in het eerste leerjaar van de derde graad tso

		A-attest		B-attest		C-attest		Onbekend		
		Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Totaal (N)
tso (1 ^{ste} lrj)	2008 - 2009	21.125	83,0%	1.341	5,3%	2.742	10,8%	242	1,0%	25.450
	2009 - 2010	20.975	83,3%	1.334	5,3%	2.634	10,5%	227	0,9%	25.170
	2010 - 2011	20.054	83,5%	1.334	5,6%	2.367	9,9%	272	1,1%	24.027
	2011 - 2012	19.990	84,2%	1.282	5,4%	2.240	9,4%	228	1,0%	23.740
	2012 - 2013	19.828	84,2%	1.226	5,2%	2.232	9,5%	256	1,1%	23.542
	Gemiddelde	20.394	83,6%	1.303	5,3%	2.443	10,0%	245	1,0%	24.386
Studiegebied Hout tso	2008 - 2009	404	88,4%	25	5,5%	26	5,7%	2	0,4%	457
	2009 - 2010	432	90,2%	29	6,1%	17	3,5%	1	0,2%	479
	2010 - 2011	434	86,6%	42	8,4%	23	4,6%	2	0,4%	501
	2011 - 2012	463	94,1%	16	3,3%	12	2,4%	1	0,2%	492
	2012 - 2013	460	91,5%	21	4,2%	21	4,2%	1	0,2%	503
	Gemiddelde	439	90,2%	27	5,5%	20	4,1%	1	0,3%	486
Houttechnieken	2008 - 2009	404	88,4%	25	5,5%	26	5,7%	2	0,4%	457
	2009 - 2010	432	90,2%	29	6,1%	17	3,5%	1	0,2%	479
	2010 - 2011	434	86,6%	42	8,4%	23	4,6%	2	0,4%	501
	2011 - 2012	463	94,1%	16	3,3%	12	2,4%	1	0,2%	492
	2012 - 2013	460	91,5%	21	4,2%	21	4,2%	1	0,2%	503
	Gemiddelde	439	90,2%	27	5,5%	20	4,1%	1	0,3%	486

Tabel 25 Attestering in het tweede leerjaar van de derde graad tso

		Diploma		C-attest		Onbekend		Totaal (N)
		Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	
tso (2 ^{de} lrj)	2008 - 2009	19.991	93,0%	1.373	6,4%	136	0,6%	21.500
	2009 - 2010	20.403	92,6%	1.487	6,7%	144	0,7%	22.034
	2010 - 2011	20.371	92,8%	1.398	6,4%	182	0,8%	21.951
	2011 - 2012	19.648	93,5%	1.211	5,8%	165	0,8%	21.024
	2012 - 2013	19.377	93,2%	1.285	6,2%	137	0,7%	20.799
	Gemiddelde	19.958	93,0%	1.351	6,3%	153	0,7%	21.462
Studiegebied Hout tso	2008 - 2009	408	94,7%	22	5,1%	1	0,2%	431
	2009 - 2010	397	95,7%	17	4,1%	1	0,2%	415
	2010 - 2011	424	96,1%	16	3,6%	1	0,2%	441
	2011 - 2012	420	95,7%	18	4,1%	1	0,2%	439
	2012 - 2013	454	96,8%	14	3,0%	1	0,2%	469
	Gemiddelde	421	95,8%	17	4,0%	1	0,2%	439
Houttechnieken	2008 - 2009	408	94,7%	22	5,1%	1	0,2%	431
	2009 - 2010	397	95,7%	17	4,1%	1	0,2%	415
	2010 - 2011	424	96,1%	16	3,6%	1	0,2%	441
	2011 - 2012	420	95,7%	18	4,1%	1	0,2%	439
	2012 - 2013	454	96,8%	14	3,0%	1	0,2%	469
	Gemiddelde	421	95,8%	17	4,0%	1	0,2%	439

Verhouding van de attesten in het eerste leerjaar van de derde graad bso

- In de periode van 2008-2009 tot en met 2012-2013 ligt het percentage uitgereikte A-attesten in het studiegebied Hout bso gemiddeld op 88,1% (1.111 leerlingen). Dat percentage is hoger dan gemiddeld in het bso (85,5%).
- Het percentage C-attesten in het studiegebied Hout bso is gemiddeld 9,7% (123 leerlingen) en is lager dan het gemiddelde percentage (11,7%) in het totale bso.

- In het eerste leerjaar van de derde graad *Houtbewerking* ligt het percentage A-attesten op 88,1% (1.105 leerlingen) en dat is even hoog als het percentage in het studiegebied Hout (88,1%). Ook het percentage C-attesten (9,7% of 122 leerlingen) in deze studierichting is gelijk aan het percentage C-attesten in het studiegebied Hout (9,7%).
- In de studierichting *Houtbewerking-snijwerk* behaalt 95,0% van de leerlingen (6 leerlingen) een A-attest, wat hoger is dan gemiddeld in het studiegebied Hout (88,1%). Het percentage C-attesten ligt in deze studierichting lager (5,0%) dan gemiddeld in het studiegebied (9,7%).

Verhouding van de attesten in het tweede leerjaar van de derde graad bso

- In de periode van 2008-2009 tot en met 2012-2013 ligt het percentage uitgereikte getuigschriften in het studiegebied Hout bso gemiddeld op 90,2% (1.021 leerlingen). Dat percentage is hoger dan in het totale bso (88,5%).
- Het percentage C-attesten in het studiegebied Hout bso is gemiddeld 7,7% (87 leerlingen), wat lager is dan gemiddeld in het bso (8,6%).
- In het tweede leerjaar van de derde graad *Houtbewerking* ligt het percentage getuigschriften op 90,2% (1.016 leerlingen) en dat is gelijk aan het percentage in het studiegebied Hout (90,2%). Het percentage C-attesten (7,8% of 87 leerlingen) ligt iets hoger dan het gemiddeld percentage in het studiegebied Hout (7,7%).
- In de studierichting *Houtbewerking-snijwerk* behaalt 95,0% van de leerlingen (5 leerlingen) een getuigschrift, wat hoger is dan in het studiegebied Hout (90,2%). Er worden geen C-attesten uitgereikt in deze studierichting, dit is gemiddeld wel het geval in het studiegebied (7,7%).
- Als we de attestering van het eerste leerjaar van de derde graad bso in het studiegebied Hout vergelijken met die van het tweede leerjaar, dan blijkt dat het gemiddeld percentage leerlingen dat slaagt voor het tweede leerjaar 2,1% hoger ligt dan in het eerste leerjaar. Het aantal C-attesten daalt in het tweede leerjaar met 2,0%.

Verhouding van de attesten in het eerste leerjaar van de derde graad tso

- Aangezien het studiegebied Hout in het eerste leerjaar van de derde graad tso slechts de studierichting *Houttechnieken* telt, gelden dezelfde attesteringcijfers voor de studierichting als voor het studiegebied.
- In de periode van 2008-2009 tot en met 2012-2013 ligt het percentage uitgereikte A-attesten in het studiegebied Hout tso gemiddeld op 90,2% (439 leerlingen). In het totale tso ligt dit lager, namelijk op 83,6%.
- Het percentage B-attesten in het studiegebied Hout tso bedraagt gemiddeld 5,5% (27 leerlingen). Dat percentage is ongeveer gelijk aan het gemiddeld van het tso (5,3%).
- Het gemiddeld percentage C-attesten bedraagt 4,1% (20 leerlingen). Dat percentage ligt lager dan gemiddeld in het tso (10,0%).

Verhouding van de attesten in het tweede leerjaar van de derde graad tso

- Aangezien het studiegebied Hout in het tweede leerjaar van de derde graad tso slechts de studierichting *Houttechnieken* telt, gelden dezelfde attesteringscijfers voor de studierichting als voor het studiegebied.
- In de periode van 2008-2009 tot en met 2012-2013 ligt het percentage uitgereikte diploma's in het studiegebied Hout tso gemiddeld op 95,8% (421 leerlingen). Dit is hoger dan in het totale tso (93,0%).
- Het percentage C-attesten bedraagt in de geanalyseerde periode in het studiegebied Hout tso gemiddeld 4,0% (17 leerlingen). Dat percentage ligt lager dan in het totale tso, waar het 6,3% bedraagt.
- Als we de attestering van het eerste leerjaar van de derde graad tso vergelijken met die van het tweede leerjaar in het studiegebied Hout, dan blijkt dat het gemiddeld percentage leerlingen dat slaagt voor het tweede leerjaar 5,6% hoger ligt dan in het eerste leerjaar. Het percentage C-attesten blijft ongeveer gelijk.

Vergelijking attestering bso-tso

- In de geanalyseerde vijf schooljaren ligt het gemiddeld percentage A-attesten/getuigschriften in het studiegebied Hout in de derde graad bso (89,2%) iets lager dan het percentage A-attesten/diploma's in tso (93,0%).
- Het gemiddeld percentage C-attesten is hoger in bso (8,7%) dan in tso (4,1%).

4.3 Specialisatiejaar (bso) en Se-n-Se (tso)

Tabel 26 Attestering in het specialisatiejaar

		Diploma		C-attest		Onbekend		
		Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Totaal (N)
bso	2008 - 2009	9.841	91,4%	650	6,0%	272	2,5%	10.763
	2009 - 2010	10.517	90,9%	736	6,4%	319	2,8%	11.572
	2010 - 2011	10.750	91,4%	680	5,8%	327	2,8%	11.757
	2011 - 2012	10.822	91,7%	652	5,5%	324	2,7%	11.798
	2012 - 2013	10.899	91,5%	670	5,6%	341	2,9%	11.910
	Gemiddelde	10.566	91,4%	678	5,9%	317	2,7%	11.560
Studiegebied Hout bso	2008 - 2009	626	94,4%	26	3,9%	11	1,7%	663
	2009 - 2010	598	90,3%	46	6,9%	18	2,7%	662
	2010 - 2011	673	90,9%	48	6,5%	10	2,6%	730
	2011 - 2012	618	92,2%	38	5,7%	14	2,1%	670
	2012 - 2013	659	92,4%	32	4,5%	22	3,1%	713
	Gemiddelde	635	92,1%	38	5,5%	17	2,4%	690
Bijzondere schrijnwerkconstructies	2008 - 2009	123	92,5%	9	6,8%	1	0,8%	133
	2009 - 2010	113	86,3%	14	10,7%	4	3,1%	131
	2010 - 2011	158	92,9%	10	5,9%	2	1,2%	170
	2011 - 2012	120	90,9%	7	5,3%	5	3,8%	132
	2012 - 2013	146	90,1%	8	4,9%	8	4,9%	162
	Gemiddelde	132	90,5%	10	6,7%	4	2,7%	146

Industriële Houtbewerking	2008 - 2009	315	94,6%	11	3,3%	7	2,1%	333
	2009 - 2010	296	89,7%	24	7,3%	10	3,0%	330
	2010 - 2011	309	88,3%	26	7,4%	5	4,3%	340
	2011 - 2012	282	92,8%	18	5,9%	4	1,3%	304
	2012 - 2013	287	93,2%	13	4,2%	8	2,6%	308
	Gemiddelde	298	91,7%	18	5,6%	9	2,7%	325
Interieurinrichting	2008 - 2009	111	96,5%	3	2,6%	1	0,9%	115
	2009 - 2010	105	92,1%	8	7,0%	1	0,9%	114
	2010 - 2011	119	95,2%	6	4,8%	0	0,0%	125
	2011 - 2012	128	88,9%	13	9,0%	3	2,1%	144
	2012 - 2013	158	92,4%	9	5,3%	4	2,3%	171
	Gemiddelde	124	93,0%	8	5,7%	2	1,2%	134
Meubelgarneren	2008 - 2009	8	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	8
	2009 - 2010	12	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	12
	2010 - 2011	14	93,3%	1	6,7%	0	0,0%	15
	2011 - 2012	28	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	28
	2012 - 2013	15	93,8%	1	6,3%	0	0,0%	16
	Gemiddelde	15	97,4%	0	2,6%	0	0,0%	16
Restauratie van meubelen	2008 - 2009	19	82,6%	2	8,7%	2	8,7%	23
	2009 - 2010	30	93,8%	0	0,0%	2	6,3%	32
	2010 - 2011	29	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	29
	2011 - 2012	26	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	26
	2012 - 2013	13	92,9%	0	0,0%	1	7,1%	14
	Gemiddelde	23	93,8%	0	1,7%	1	4,4%	25

Stijl- en designmeubelen	2008 - 2009	50	98,0%	1	2,0%	0	0,0%	51
	2009 - 2010	42	97,7%	0	0,0%	1	2,3%	43
	2010 - 2011	44	86,3%	5	9,8%	2	3,9%	51
	2011 - 2012	34	94,4%	0	0,0%	2	5,6%	36
	2012 - 2013	40	95,2%	1	2,4%	1	2,4%	42
	Gemiddelde	42	94,3%	1	2,8%	1	2,8%	45

Tabel 27 Attestering in Se-n-Se

		Certificaat		C-attest		Onbekend		Totaal (N)
		Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	Aantal (N)	Percentage (%)	
tso	2008 - 2009	1.556	87,3%	137	7,7%	89	5,0%	1.782
	2009 - 2010	2.094	86,3%	224	9,2%	108	4,5%	2.426
	2010 - 2011	2.124	83,6%	268	10,5%	149	5,9%	2.541
	2011 - 2012	2.133	84,6%	237	9,4%	150	6,0%	2.520
	2012 - 2013	2.239	84,9%	238	9,0%	159	6,0%	2.636
	Gemiddelde	2.029	85,4%	221	9,2%	131	5,5%	2.381
Studiegebied Hout tso	2008 - 2009	51	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	51
	2009 - 2010	40	83,3%	7	14,6%	1	2,1%	48
	2010 - 2011	34	85,0%	6	15,0%	0	0,0%	40
	2011 - 2012	66	94,3%	4	5,7%	0	0,0%	70
	2012 - 2013	48	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	48
	Gemiddelde	48	92,5%	3	7,1%	0	0,4%	51
Hout constructie- en planningstechnieken	2008 - 2009	51	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	51
	2009 - 2010	40	83,3%	7	14,6%	1	2,1%	48
	2010 - 2011	34	85,0%	6	15,0%	0	0,0%	40
	2011 - 2012	66	94,3%	4	5,7%	0	0,0%	70
	2012 - 2013	48	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	48
	Gemiddelde	48	92,5%	3	7,1%	0	0,4%	51

Verhouding van de attesten in het specialisatiejaar

- In de geanalyseerde periode is het percentage uitgereikte diploma's in het studiegebied Hout gemiddeld 92,1% (635 leerlingen). Dit is hoger in het totale bso (91,4%).
- Het percentage C-attesten is gemiddeld 5,5% (38 leerlingen) in het specialisatiejaar van dit studiegebied. Dit is iets lager dan in het totale bso (5,9%).

- Het gemiddeld percentage diploma's in het specialisatiejaar *Bijzondere schrijnwerkconstructies* bedraagt in de geanalyseerde periode 90,5% (132 leerlingen), wat minder is dan in het studiegebied (92,1%). Het gemiddeld percentage C-attesten (6,7% - 10 leerlingen) is hoger dan in het studiegebied (5,5%).
- In het specialisatiejaar *Industriële houtbewerking* wordt aan 91,7% (298 leerlingen) van de leerlingen een diploma uitgereikt. Dit is lager dan in het studiegebied (92,1%). Het gemiddeld percentage C-attesten bedraagt 5,6% (18 leerlingen), wat gelijkaardig is aan het percentage voor het totale studiegebied (5,5%).
- Het gemiddeld percentage diploma's in het specialisatiejaar *Interieurinrichting* bedraagt 93,0% (124 leerlingen). Dit percentage ligt iets hoger dan in het studiegebied (92,1%). Het gemiddeld percentage C-attesten bedraagt 5,7% (8 leerlingen), wat ongeveer gelijk is aan het gemiddeld van het studiegebied (5,5%).
- In het specialisatiejaar *Meubelgarneren* wordt aan 97,4% (15 leerlingen) van de leerlingen een diploma uitgereikt. Dit is hoger dan het percentage voor het totale studiegebied (92,1%). Het gemiddeld percentage C-attesten bedraagt 2,6%, wat minder is dan gemiddeld in het studiegebied (5,5%).
- In het specialisatiejaar *Restauratie van meubelen* wordt aan 93,8% (23 leerlingen) van de leerlingen een diploma uitgereikt. Dit is hoger dan het percentage voor het totale studiegebied (92,1%). Er wordt in dit specialisatiejaar aan 1,7% van de leerlingen een C-attest uitgereikt, wat minder is dan het percentage voor het totale studiegebied dat 5,5% bedraagt.
- Het gemiddeld percentage diploma's in het specialisatiejaar *Stijl- en designmeubelen* bedraagt 94,3% (42 leerlingen). Dit percentage is hoger dan gemiddeld in het studiegebied (92,1%). Het gemiddeld percentage C-attesten bedraagt 2,8% (1 leerling), wat lager is dan in het totale studiegebied (5,5%).

Verhouding van de attesten in Se-n-Se

- Aangezien er slechts één Se-n-Se (*Hout constructie- en planningstechnieken*) in dit studiegebied is, gelden de attesteringscijfers van deze Se-n-Se ook voor het studiegebied.
- In de geanalyseerde periode bedraagt het percentage uitgereikte certificaten in *Hout constructie- en planningstechnieken* gemiddeld 92,5% (48 leerlingen). Dit is hoger dan het percentage in het totale tso (85,4%).
- Het percentage C-attesten bedraagt in deze Se-n-Se gemiddeld 7,1% (3 leerlingen). Dit is lager dan het percentage in het totale tso (9,2%), al gaat het om zeer weinig leerlingen.

Vergelijking attestering specialisatiejaren – Se-n-Se

- Het gemiddeld percentage van de uitgereikte diploma's (92,1% of 635 leerlingen) in de specialisatiejaren in dit studiegebied is ongeveer hetzelfde als dat van de uitgereikte certificaten in Se-n-se (92,5% of 48 leerlingen). Het gemiddeld percentage C-attesten is iets lager in de specialisatiejaren (5,5%) dan in de Se-n-se (7,1%).

5 Aansluiting met het hoger onderwijs

De analyse van de aansluiting tussen het voltijds secundair onderwijs en het hoger onderwijs wordt opgedeeld per onderwijsvorm. Eerst wordt een overzicht geboden van de inhoudelijk verwante opleidingen in het hoger beroepsonderwijs (HBO5) en het hoger onderwijs.

Vervolgens geeft een overzichtstabel de uitstroomcijfers weer van de leerlingen die in het schooljaar 2011-2012 een diploma secundair onderwijs behaalden en als student instroomden in het hoger onderwijs tijdens het academiejaar 2012-2013. Hierbij wordt het gemiddeld studierendement van deze leerlingen weergegeven, wat een indicator is voor het welslagen in het hoger onderwijs. Het studierendement is de verhouding van het totaal aantal behaalde studiepunten ten opzichte van het aantal studiepunten waarvoor men was ingeschreven.

Ten derde geven tabellen per studierichting uit het secundair onderwijs een overzicht van de opleidingen waarin leerlingen die deze studierichting gevolgd hebben, instromen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de doorstroom naar professionele en academische bachelor. Enkel de inhoudelijk verwante opleidingen worden opgenomen. De andere opleidingen worden samengenomen in de categorie 'totaal van de (N) inhoudelijk niet-verwante opleidingen'. Ook hier wordt het gemiddeld studierendement vermeld.

Als bijkomende informatie zijn per studierichting tabellen overgenomen van Onderwijskiezer², die informatie verschaffen over het studierendement per studierichting van waaruit leerlingen doorstromen naar het hoger onderwijs. Hierbij wordt het gemiddelde genomen van zes academiejaren. Daarnaast wordt nagegaan hoeveel studenten een bachelordiploma behaalden na drie, vier en vijf jaar. Er zijn slechts gegevens beschikbaar van zodra er minstens dertig leerlingen doorstromen. Voor studierichtingen waar dit niet het geval is, wordt er geen tabel voorzien.

Voor Se-n-se en de voorbereidende jaren is de informatie in dit rapport beperkt tot het overzicht van inhoudelijk verwante opleidingen in HBO5 en het hoger onderwijs. Cijfers over de instroom vanuit Se-n-Se en de voorbereidende leerjaren zijn niet beschikbaar, waardoor de instroom in het hoger (beroeps)onderwijs en het studierendement niet besproken worden.

² Alle gegevens en extra informatie zijn beschikbaar op www.onderwijskiezer.be

5.1 Beroepssecundair onderwijs

5.1.1 Overzicht van de inhoudelijk verwante opleidingen in het hoger (beroeps)onderwijs

Tabel 28 Inhoudelijk verwante opleidingen in het hoger (beroeps)onderwijs voor de studierichtingen van het derde leerjaar van de derde graad bso in het studiegebied Hout

Studierichting	Hoger beroepsonderwijs	Professionele bachelor	Academische bachelor
Bijzondere schrijnwerkconstructies Industriële houtbewerking Meubelgarneren Restauratie van meubelen Stijl- en designmeubelen	Bouw- en houtconstructie Bouwkundig tekenaar Openbare werken	Bouw Interieurvormgeving Houttechnologie Onderwijs: secundair onderwijs	/
Interieurinrichting	Bouw- en houtconstructie Bouwkundig tekenaar Openbare werken	Architectuur-assistentie Bouw Interieurvormgeving Houttechnologie Onderwijs: secundair onderwijs	/

5.1.2 Deelnemingsgraad en slaagcijfers in het eerste jaar hoger onderwijs

Tabel 29 Deelnemingsgraad en gemiddeld studierendement van studenten met een vooropleiding (specialisatiejaar) bso in het studiegebied Hout

Studierichting	Aantal (N) uitstromers SO (2011 – 2012)	Aantal (N) studenten HO (2012 – 2013)			Percentage (%) van de uitstroom			Gemiddeld studierendement (%)	
		Professionele bachelor	Academische bachelor	Totaal	Professionele bachelor	Academische bachelor	Totaal	Professionele bachelor	Academische bachelor
bso	10.076	1.536	89	1.625	15,2%	0,9%	16,1%	38,1%	32,0%
Studiegebied Hout	636	38	3	41	6,0%	0,5%	6,4%	35,6%	2,0%
Bijzondere schrijnwerkconstructies	119	7	0	7	5,9%	0,0%	5,9%	38,5%	
Industriële houtbewerking	282	22	1	23	7,8%	0,4%	8,2%	38,8%	5,0%
Interieurinrichting	127	6	1	7	4,7%	0,8%	5,5%	20,1%	0,0%
Meubelgarneren	28	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%		
Restauratie van meubelen	26	1	1	2	3,8%	3,8%	7,7%	10,0%	0,0%
Stijl- en designmeubelen	34	2	0	2	5,9%	0,0%	5,9%	46,7%	
NVT*	20	0	0	0					

* Dit aantal betreft uitstromers uit het niet-voltyds secundair onderwijs.

Tabel 30 Studiekeuze (PBA) en –rendement van studenten met een vooropleiding in het specialisatiejaar Bijzondere schrijnwerkconstructies

Opleiding professionele bachelor		Aantal studenten	Gemiddeld studierendement
Inhoudelijk verwante opleidingen	Bouw	0	
	Houttechnologie	3	34,4%
	Interieurvormgeving	3	46,7%
	Onderwijs: secundair onderwijs	0	
Inhoudelijk niet-verwante opleidingen	Totaal (1)	1	11,1%
Totaal		7	38,5%

Tabel 31 Studiekeuze (PBA) en –rendement van studenten met een vooropleiding in het specialisatiejaar Industriële houtbewerking

Opleiding professionele bachelor		Aantal studenten	Gemiddeld studierendement
Inhoudelijk verwante opleidingen	Bouw	1	76,7%
	Houttechnologie	5	75,7%
	Interieurvormgeving	0	
	Onderwijs: secundair onderwijs	4	20,8%
Inhoudelijk niet-verwante opleidingen	Totaal (8)	12	26,3%
Totaal		22	38,8%

Tabel 32 Studiekeuze (ABA) en –rendement van studenten met een vooropleiding in het specialisatiejaar Industriële houtbewerking

Opleiding academische bachelor		Aantal studenten	Gemiddeld studierendement
Inhoudelijk niet-verwante opleidingen	Totaal (1)	1	5,0%
Totaal		1	5,0%

Tabel 33 Studiekeuze (PBA) en –rendement van studenten met een vooropleiding in het specialisatiejaar Interieurinrichting

Opleiding professionele bachelor		Aantal studenten	Gemiddeld studierendement
Inhoudelijk verwante opleidingen	Architectuur-assistentie	1	5,0%
	Bouw	1	0,0%
	Houttechnologie	2	0,0%
	Interieurvormgeving	1	100,0%
	Onderwijs: secundair onderwijs	0	
Inhoudelijk niet-verwante opleidingen	Totaal (1)	1	5,0%
Totaal		6	20,1%

Tabel 34 Studiekeuze (ABA) en –rendement van studenten met een vooropleiding in het specialisatiejaar Interieurinrichting

Opleiding academische bachelor		Aantal studenten	Gemiddeld studierendement
Inhoudelijk niet-verwante opleidingen	Totaal (1)	1	0,0%
Totaal		1	0,0%

Tabel 35 Studiekeuze (PBA) en –rendement van studenten met een vooropleiding in het specialisatiejaar Restauratie van meubelen

Opleiding professionele bachelor		Aantal studenten	Gemiddeld studierendement
Inhoudelijk verwante opleidingen	Bouw	0	
	Houttechnologie	0	
	Interieurvormgeving	0	
	Onderwijs: secundair onderwijs	1	10,0%
Totaal		1	10,0%

Tabel 36 Studiekeuze (ABA) en –rendement van studenten met een vooropleiding in het specialisatiejaar Restauratie van meubelen

Opleiding professionele bachelor		Aantal studenten	Gemiddeld studierendement
Inhoudelijk niet-verwante opleidingen	Totaal (1)	1	0,0%
Totaal		1	0,0%

Tabel 37 Studiekeuze (PBA) en –rendement van studenten met een vooropleiding in het specialisatiejaar Stijl- en designmeubelen

Opleiding professionele bachelor		Aantal studenten	Gemiddeld studierendement
Inhoudelijk verwante opleidingen	Bouw	0	
	Houttechnologie	0	
	Interieurvormgeving	0	
	Onderwijs: secundair onderwijs	1	93,3%
Inhoudelijk niet-verwante opleidingen	Totaal (1)	1	0,0%
Totaal		2	46,7%

5.1.3 Informatie onderwijskiezer

Tabel 38 Gemiddeld studierendement van leerlingen in de PBA (2007-2012) van studenten met een vooropleiding in het specialisatiejaar Industriële houtbewerking

Professionele bachelor	Aantal studenten	Participatiegraad	Gemiddeld SR	SR 0%	SR 1-24%	SR 25-49%	SR 50-84%	SR 85-100%	SR nvt
Houttechnologie	33	1,92%	49,32%	7	3	6	8	6	3
Interieurvormgeving	32	1,87%	46,56%	11	5		2	13	1

Tabel 39 Percentage behaalde bachelorsdiploma's vanuit het specialisatiejaar Industriële houtbewerking

Aantal studenten 1.035

Aantal studenten rechtstreeks naar HO 62

Participatiegraad 5,99%

Bachelordiploma behaald						Geen bachelordiploma behaald
Professionele bachelor			Academische bachelor			
na 3 jaar	na 4 jaar	na 5 jaar	na 3 jaar	na 4 jaar	na 5 jaar	na 5 jaar
8,06%	3,23%	3,23%	0,00%	0,00%	0,00%	85,48%

Voor bso-leerlingen uit het studiegebied Hout zijn de doorstroommogelijkheden naar inhoudelijk verwante studies in het hoger beroepsonderwijs of het hoger onderwijs beperkt. Leerlingen kunnen doorstromen naar de professionele bacheloropleidingen *Bouw*, *Interieurvormgeving*, *Bouwtechnologie* en *Secundair onderwijs*. Zij kunnen ook doorstromen naar de HBO-opleidingen *Bouw- en houtconstructie*, *Bouwkundig tekenaar* en *Openbare werken*.

Doorstroom academiejaar 2012-2013

- In het schooljaar 2011-2012 verlieten 636 leerlingen de school met een diploma dat ze behaald hebben in een bso-studierichting van het studiegebied Hout. Van hen stroomt 6,4% (41 leerlingen) door naar het hoger onderwijs in het daaropvolgende academiejaar 2012-2013. Het percentage leerlingen dat naar het hoger onderwijs gaat vanuit bso Hout is veel lager dan de 16,1% uit het hele bso die een studie in het hoger onderwijs aanvat.
- Van de 119 leerlingen die een diploma behaalden in het specialisatiejaar *Bijzondere schrijnwerkconstructies* stroomden 7 leerlingen onmiddellijk door naar het hoger onderwijs. Ze schreven zich allen in voor een professionele bachelor.
- Van de 282 leerlingen die een diploma behaalden in het specialisatiejaar *Industriële houtbewerking* stroomden 23 leerlingen onmiddellijk door naar het hoger onderwijs. 22 leerlingen schreven zich in voor een professionele bachelor, 1 leerling voor een academische bachelor.
- Van de 127 leerlingen die een diploma behaalden in het specialisatiejaar *Interieurinrichting* stroomden 7 leerlingen onmiddellijk door naar het hoger onderwijs. 6 leerlingen schreven zich in voor een professionele bachelor, één leerling voor een academische bachelor.
- Van de 28 leerlingen die een diploma behaalden in het specialisatiejaar *Meubelgarneren* stroomde niemand onmiddellijk door naar het hoger onderwijs.
- Van de 26 leerlingen die een diploma behaalden in het specialisatiejaar *Restauratie van meubelen* stroomden twee leerlingen onmiddellijk door naar het hoger onderwijs. Eén leerling schreef zich in voor een professionele bachelor, één leerling voor een academische bachelor.
- Van de 34 leerlingen die een diploma behaalden in het specialisatiejaar *Stijl- en designmeubelen* stroomden 2 leerlingen onmiddellijk door naar het hoger onderwijs. Ze schreven zich in voor een professionele bachelor.

Studierendement academiejaar 2012-2013

- Het studierendement in het studiegebied Hout ligt in het academiejaar 2012-2013 voor bso-studierichtingen op 35,6% voor professionele bachelors, wat lager is dan het rendement van 38,1% in het totale bso. Voor academische bachelors ligt het studierendement in het studiegebied Hout op 2,0%. Dat is tevens lager dan het studierendement van 32,0% in het totale bso, al dient hier gewezen te worden op het feit dat het studierendement van 2,0% in het studiegebied Hout bso slechts op 3 studenten ABA slaat.
- Het gemiddeld studierendement voor het academiejaar 2012-2013 van de leerlingen uit het specialisatiejaar *Industriële houtbewerking* ligt voor de professionele bachelor (38,8%) ongeveer op hetzelfde niveau als gemiddeld voor het hele bso (38,1%).
- Het gemiddeld studierendement voor het academiejaar 2012-2013 van de leerlingen uit het specialisatiejaar *Bijzondere schrijnwerkconstructies* ligt voor de professionele bachelor iets hoger (38,5%) dan het gemiddelde van het hele bso (38,1%).
- Het gemiddeld studierendement voor het academiejaar 2012-2013 van de leerlingen uit het specialisatiejaar *Interieurinrichting* ligt voor de professionele bachelor lager (20,1%) dan het gemiddelde van het hele bso (38,1%).

- Het aantal leerlingen dat doorstroomt vanuit de andere bso-studierichtingen en naar de academische bachelors uit het studiegebied Hout is te klein om vaststellingen te doen.

Studiekeuze en studierendement Onderwijkskiezer

De gegevens van Onderwijkskiezer die een beeld schetsen van de deelname aan en het gemiddeld studierendement in hoger onderwijs voor een periode van 6 academiejaren, geven het volgende beeld. Van 2007 tot 2012 stroomde vanuit het specialisatiejaar *Industriële houtbewerking* de grootste groep generatiestudenten door naar de professionele bachelors *Houttechnologie* en *Interieurvormgeving*. Er werd een studierendement behaald van respectievelijk 49,3% en 46,6%. 85,5% van de leerlingen behaalde na 5 jaar geen bachelordiploma.

5.2 Technisch secundair onderwijs

5.2.1 Overzicht van de inhoudelijk verwante opleidingen in het hoger (beroeps)onderwijs

Tabel 40 Inhoudelijk verwante opleidingen in het hoger (beroeps)onderwijs voor de studierichtingen van het 2de leerjaar van de derde graad tso en de Se-n-Se in het studiegebied Hout

Studierichting	Hoger beroepsonderwijs	Professionele bachelor	Academische bachelor
2 ^{de} Irj 3 ^{de} graad			
Houttechnieken	Bouw- en houtconstructie Bouwkundig tekenaar Openbare werken	Architectuur-assistentie Bouw Houttechnologie Industrieel productontwerpen Interieurvormgeving Onderwijs: secundair onderwijs	Interieurarchitectuur
Se-n-se			
Hout constructie- en plannings- technieken	Bouw- en houtconstructie Bouwkundig tekenaar Openbare werken	Bouw Interieurvormgeving Houttechnologie Onderwijs: secundair onderwijs	Interieurarchitectuur

5.2.2 Deelnemingsgraad en slaagcijfers in het eerste jaar hoger onderwijs

Tabel 41 Deelnemingsgraad en gemiddeld studierendement van studenten met een vooropleiding (2de leerjaar 3de graad of Se-n-Se) in tso in het studiegebied Hout

Studierichting	Aantal (N) uitstromers SO (2011 – 2012)	Aantal (N) studenten HO (2012 – 2013)			Percentage (%) van de uitstroom			Gemiddeld studierendement (%)	
		Professionele bachelor	Academische bachelor	Totaal	Professionele bachelor	Academische bachelor	Totaal	Professionele bachelor	Academische bachelor
tso	19.648	12.038	1.737	13.775	61,3%	8,8%	70,1%	63,9%	43,9%
Studiegebied Hout	420	160	10	170	38,1%	2,4%	40,5%	71,4%	48,7%
Houttechnieken	420	160	10	170	38,1%	2,4%	40,5%	71,4%	48,7%

Tabel 42 Studiekeuze (PBA) en –rendement van studenten met een vooropleiding in de studierichting Houttechnieken

Opleiding professionele bachelor		Aantal studenten	Gemiddeld studierendement
Inhoudelijk verwante opleidingen	Architectuur-assistentie	6	71,7%
	Bouw	8	58,7%
	Houttechnologie	90	80,1%
	Industrieel productontwerpen	3	46,2%
	Interieurvormgeving	18	71,2%
	Onderwijs: secundair onderwijs	10	58,2%
Inhoudelijk niet-verwante opleidingen	Totaal (13)	25	48,6%
Totaal		160	71,4%

Tabel 43 Studiekeuze (ABA) en –rendement van studenten met een vooropleiding in de studierichting Houttechnieken

Opleiding academische bachelor		Aantal studenten	Gemiddeld studierendement
Inhoudelijk verwante opleidingen	Interieurarchitectuur	5	40,7%
Inhoudelijk niet-verwante opleidingen	Totaal (4)	5	56,7%
Totaal		10	48,7%

5.2.3 Informatie onderwijskiezer

Tabel 44 Gemiddeld studierendement van leerlingen in PBA-opleidingen vanuit de studierichting Houttechnieken

Professionele bachelor	Aantal studenten	Participatiegraad	Gemiddeld SR	SR 0%	SR 1-24%	SR 25-49%	SR 50-84%	SR 85-100%	SR nvt
Bouw	81	3,42%	66,17%	9	10	6	14	35	7
Houttechnologie	448	18,90%	75,03%	19	27	42	118	221	21
Interieurvormgeving	134	5,65%	62,99%	19	21	7	22	56	9
Secundair onderwijs	73	3,08%	53,45%	19	5	7	13	23	6
Toegepaste architectuur	33	1,39%	58,79%	5	3	4	6	12	3

Tabel 45 Percentage behaalde bachelorsdiploma's vanuit de studierichting Houttechnieken

Aantal studenten	1.380
Aantal studenten rechtstreeks naar HO	504
Participatiegraad	36,52%

Bachelordiploma behaald						Geen bachelordiploma behaald
Professionele bachelor			Academische bachelor			
na 3 jaar	na 4 jaar	na 5 jaar	na 3 jaar	na 4 jaar	na 5 jaar	na 5 jaar
37,10%	14,29%	4,56%	0,60%	0,40%	0,00%	43,06%

Voor tso-leerlingen uit het studiegebied Hout zijn de doorstroommogelijkheden naar inhoudelijk verwante studies in het hoger beroepsonderwijs of het hoger onderwijs beperkt. Leerlingen kunnen doorstromen naar de professionele bacheloropleidingen *Architectuur-assistentie*, *Bouw*, *Houttechnologie*, *Interieurvormgeving*, *Industrieel productontwerpen* en *Secundair onderwijs*. Daarnaast kunnen doorstromen naar de HBO-opleidingen *Bouw- en houtconstructie*, *Bouwkundig tekenaar* en *Openbare werken*.

Doorstroom academiejaar 2012-2013

- In het schooljaar 2011-2012 verlieten 420 leerlingen de school met een diploma dat ze behaald hebben in een tso-studierichting van het studiegebied Hout. Daarvan stroomde 40,5% van de leerlingen (170 leerlingen) rechtstreeks door naar het hoger onderwijs in het daaropvolgende academiejaar 2012-2013. Dat percentage ligt daarmee lager dan gemiddeld in het tso (70,1%).
- Van de 420 leerlingen die een diploma behaalden in *Houttechnieken* stroomde 40,5% (170 leerlingen) onmiddellijk door naar het hoger onderwijs. 38,1% (160 leerlingen) schreef zich in voor een professionele bachelor en 2,4% (10 leerlingen) voor een academische bachelor.

Studierendement academiejaar 2012-2013

- Het studierendement in het studiegebied Hout ligt in het academiejaar 2012-2013 voor tso-studierichtingen op 71,4% voor professionele bachelors, wat hoger is dan het rendement van 63,9% in het totale tso. Voor academische bachelors ligt het studierendement in het studiegebied Bouw op 48,7% voor academische bachelors. Dat is hoger dan het studierendement van 43,9% in het totale tso. Het betreft voor de academische bachelor echter slechts 10 leerlingen.
- Het gemiddeld studierendement voor het academiejaar 2012-2013 van de leerlingen uit *Houttechnieken* ligt voor de professionele bachelor hoger (71,4%) dan het gemiddelde van het hele tso (63,9%). Voor de academische bachelor ligt dit ook hoger (48,7% t.o.v. 43,9%), maar het gaat om zeer weinig studenten.

Van alle leerlingen die kozen voor een professionele bachelor, volgde 84,3% een inhoudelijk verwante opleiding. De grootste groep generatiestudenten (56,3%) volgt een professionele bachelor *Houttechnologie* met een gemiddeld studierendement van 80,1%. Van alle leerlingen die kozen voor een academische bachelor, volgde 50,0% een inhoudelijk verwante opleiding. De grootste groep generatiestudenten (50,0% - 5 studenten) volgt een academische bachelor *Interieurarchitectuur* met een gemiddeld studierendement van 40,7%.

Studiekeuze en studierendement Onderwijskiezer

De gegevens van Onderwijskiezer die een beeld schetsen van de deelname aan en het gemiddeld studierendement in hoger onderwijs voor een periode van 6 academiejaren, tonen het volgende. Van 2007 tot 2012 stroomde vanuit *Houttechnieken* de grootste groep generatiestudenten door naar een professionele bachelor *Houttechnologie*. Er werd een studierendement behaald van 75,0%. 43,1% van de leerlingen behaalde na vijf jaar geen bachelordiploma.

6 Aansluiting met de arbeidsmarkt

De analyse van de aansluiting tussen het voltijds secundair onderwijs en de arbeidsmarkt maakt gebruik van de schoolverlatersstudies³ van VDAB uit 2013 en 2014. De onderstaande tabellen schetsen een beeld van de tewerkstellingskansen van de schoolverlaters. De gegevens zijn opgenomen per graad, onderwijsvorm, studiegebied en indien mogelijk per studierichting.

De tabellen vertrekken van het begrip ‘schoolverlater’: het aantal schoolverlaters wordt berekend op basis van tellingen die op bepaalde tijdstippen worden uitgevoerd door het Ministerie van Onderwijs en Vorming. De schoolverlaters zijn diegenen die een diploma of getuigschrift behaalden van het tweede of derde jaar van de derde graad en het volgende jaar niet meer ingeschreven zijn in een onderwijsinstelling die onderworpen is aan de regelgeving van het Ministerie van Onderwijs en Vorming. Dit zijn ook de studenten die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig stopzetten, maar voordien een diploma behaalden in de derde graad. Een aantal leerlingen besluit om na het secundair onderwijs verder te studeren in het buitenland of aan een instelling van de Franse Gemeenschap. Voor het Ministerie van Onderwijs en Vorming zijn dit ook schoolverlaters omdat ze niet meer ingeschreven zijn in een onderwijsinstelling die onderworpen is aan de regelgeving van het ministerie (bron: Schoolverlatersenquête VDAB, 2014).

Wanneer schoolverlaters zich inschrijven als werkzoekende bij de VDAB, dan worden ze opgenomen in de VDAB-bestanden. Deze leerlingen vallen in dit hoofdstuk onder de rubriek ‘Inschrijvingen bij de VDAB’. Van alle schoolverlaters die in het VDAB-schoolverlatersbestand voorkomen, wordt nagegaan wie één jaar na het verlaten van het onderwijs nog als werkzoekende staat ingeschreven. Dat aantal wordt in absolute cijfers weergegeven en wordt vergeleken met het totaal aantal schoolverlaters.

De schoolverlaters die één jaar na het verlaten van de school nog als werkzoekende bij de VDAB zijn ingeschreven, zijn niet noodzakelijk allemaal gedurende die volledige periode werkloos geweest. Zij die in de periode tussen het verlaten van de school en 30 juni van het jaar nadien geen enkele werkervaring hebben opgedaan, worden in de rubriek ‘Schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar’ opgenomen. Het aandeel van deze groep wordt eveneens uitgedrukt in een percentage ten opzichte van het totaal aantal schoolverlaters.

³ De volledige informatie is terug te vinden in de brochure ‘Werkzoekende schoolverlaters in Vlaanderen’ die VDAB jaarlijks publiceert.

6.1 Tweede graad

Tabel 46 Aantal (werkzoekende) schoolverlaters tweede graad

		Alle schoolverlaters	Inschrijvingen bij VDAB	Nog werkzoekende schoolverlaters na 1 jaar		Schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar	
		Totaal (N)	Totaal (N)	Totaal (N)	Totaal (%)	Totaal (N)	Totaal (%)
bso (totaal)	2010 - 2011	2.515	2.289	793	31,4%	259	10,3%
	2011 - 2012	2.348	2.157	739	31,5%	244	10,4%
Studiegebied Hout tso	2010 - 2011	203	186	58	28,6%	27	13,3%
	2011 - 2012	207	196	61	29,5%	22	10,6%
tso (totaal)	2010 - 2011	1.559	1.264	305	19,6%	112	7,2%
	2011 - 2012	1.438	1.168	302	21,0%	113	7,9%
Studiegebied Hout tso	2010 - 2011	18	12	4	22,2%	1	5,6%
	2011 - 2012	18	14	2	11,1%	1	5,6%

6.2 Derde graad, specialisatiejaren en Se-n-Se

Tabel 47 Aantal (werkzoekende) schoolverlaters bso

		Alle schoolverlaters	Inschrijvingen bij VDAB	Nog werkzoekende schoolverlaters na 1 jaar		Schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar	
		Totaal (N)	Totaal (N)	Totaal (N)	Totaal (%)	Totaal (N)	Totaal (%)
bso (totaal)	2010 - 2011	12.999	11.492	1.465	11,3%	466	3,6%
	2011 - 2012	13.041	11.669	1.724	13,2%	513	3,9%
Studiegebied Hout bso	2010 - 2011	860	762	87	10,1%	27	3,1%
	2011 - 2012	802	728	104	13,0%	27	3,4%
Houtbewerking	2010 - 2011	240	216	32	13,3%	10	4,2%
	2011 - 2012	233	215	46	19,7%	13	5,6%
Bijzondere schrijnwerkconstructies (specialisatiejaar)	2010 - 2011	141	117	7	5,0%	1	0,7%
	2011 - 2012	110	96	6	5,5%	1	0,9%
Industriële houtbewerking (specialisatiejaar)	2010 - 2011	283	253	25	8,8%	8	2,8%
	2011 - 2012	257	231	22	8,6%	6	2,3%
Interieurinrichting (specialisatiejaar)	2010 - 2011	102	87	10	9,8%	4	3,9%
	2011 - 2012	137	124	15	10,9%	5	3,6%
Meubelgarneren (specialisatiejaar)	2010 - 2011	13	11	0	0,0%	0	0,0%
	2011 - 2012	27	26	6	22,2%	0	0,0%
Restauratie van meubelen (specialisatiejaar)	2010 - 2011	28	26	7	25,0%	3	10,7%
	2011 - 2012	18	16	6	33,3%	1	5,6%
Stijl- en designmeubelen (specialisatiejaar)	2010 - 2011	21	21	0	0,0%	0	0,0%
	2011 - 2012	20	20	3	15,0%	1	5,0%

Tabel 48 Aantal (werkzoekende) schoolverlaters tso

		Alle schoolverlaters	Inschrijvingen bij VDAB	Nog werkzoekende schoolverlaters na 1 jaar		Schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar	
		Totaal (N)	Totaal (N)	Totaal (N)	Totaal (%)	Totaal (N)	Totaal (%)
tso (totaal)	2010 - 2011	11.881	9.983	1.315	11,1%	438	3,7%
	2011 - 2012	11.955	10.089	1.525	12,8%	586	4,9%
Studiegebied Hout tso	2010 - 2011	301	255	15	5,0%	2	0,7%
	2011 - 2012	273	233	22	8,1%	5	1,8%
Houttechnieken	2010 - 2011	283	242	15	5,3%	2	0,7%
	2011 - 2012	240	202	21	8,8%	5	2,1%
Hout constructie- en planningstechnieken (Se-n-Se)	2010 - 2011	18	13	0	0,0%	0	0,0%
	2011 - 2012	33	31	1	3,0%	0	0,0%

Tweede graad: werkzoekende schoolverlaters na één jaar

- Respectievelijk 28,6% (58 leerlingen) en 29,5% (61 leerlingen) van de leerlingen met een getuigschrift van de tweede graad bso Hout die na de schooljaren 2010-2011 en 2011-2012 het onderwijs verlieten, zijn na één jaar nog werkzoekend. 13,3% (27 leerlingen) en 10,6% (22 leerlingen) van de schoolverlaters heeft na één jaar nog geen enkele werkervaring opgedaan. Deze cijfers liggen in lijn met het totale bso dat respectievelijk 31,4% en 31,5% werkzoekende schoolverlaters telt; 10,3% en 10,4% van de bso-schoolverlaters hebben na één jaar geen werkervaring opgedaan.
- Van alle leerlingen met een getuigschrift van de tweede graad van het studiegebied tso Hout die na het schooljaar 2010-2011 en 2011-2012 het onderwijs verlieten, zijn er na één jaar nog respectievelijk 22,2% (4 leerlingen) en 11,1% (2 leerlingen) werkzoekend. Van de schoolverlaters heeft na beide schooljaren 5,6% (1 leerling) na één jaar nog geen enkele werkervaring opgedaan. Voor het schooljaar 2010-2011 liggen deze cijfers in lijn met het hele tso dat 19,6% werkzoekende schoolverlaters telt, met 7,2% zonder werkervaring na één jaar. Onder de leerlingen die na het schooljaar 2011-2012 het onderwijs verlieten, zijn er minder werkloos na één jaar (11,1%) in vergelijking met het totale tso (21,0%). Voor beide schooljaren sluit het percentage schoolverlaters zonder werkervaring (5,6%) aan bij het totale tso (7,2% en 7,9%).

Derde graad: werkzoekende schoolverlaters na één jaar

- 10,1% (87 leerlingen) en 13,0% (104 leerlingen) van de leerlingen die na het schooljaar 2010-2011 en 2011-2012 het onderwijs verlieten met een studiegetuigschrift of diploma van de derde graad bso Hout zijn na één jaar nog werkzoekend. Respectievelijk 3,1% (27 leerlingen) en 3,4% (27 leerlingen) van de schoolverlaters heeft na één jaar nog geen enkele werkervaring opgedaan. Deze percentages liggen in lijn met het totale bso: 11,3% en 13,2% van de bso-schoolverlaters zijn na één jaar nog werkzoekend; 3,6% en 3,9% hebben geen werkervaring.
- De studierichting *Houtbewerking* telt 13,3% (32 leerlingen) en 19,7% (46 leerlingen) schoolverlaters die na een jaar nog werkzoekend zijn, respectievelijk 4,2% (10 leerlingen) en 5,6% (13 leerlingen) van de schoolverlaters heeft na één jaar nog geen werkervaring opgedaan.
- Bij de specialisatiejaren heeft *Bijzondere schrijnwerkconstructies* het laagste percentage aan werkzoekende schoolverlaters na één jaar met 5,0% (7 leerlingen) en 5,5% (6 leerlingen), gevolgd door *Industriële houtbewerking* met 8,8% (25 leerlingen) en 8,6% (22 leerlingen) en *Interieurinrichting* met 9,8% (10 leerlingen) en 10,9% (15 leerlingen). Het kleinere specialisatiejaar *Restauratie van meubelen* heeft een opvallend hoger percentage aan schoolverlaters dat na een jaar nog werkzoekend is met 25,0% (7 leerlingen) en 33,3% (6 leerlingen). De specialisatiejaren *Meubelgarneren* en *Stijl- en designmeubelen* tellen na het schooljaar 2010-2011 geen enkele schoolverlater die werkzoekend is na één jaar. Voor schoolverlaters na het schooljaar 2011-2012 stijgt dit percentage voor beide specialisatiejaren, met respectievelijk 22,2% (6 leerlingen) en 15,0% (3 leerlingen).
- Een groter percentage schoolverlaters uit het specialisatiejaar *Restauratie van meubelen* heeft met 10,7% (3 leerlingen) en 5,6% (1 leerling) na één jaar nog geen werkervaring dan deze uit de richtingen *Meubelgarneren* met 0,0% voor beide schooljaren, *Bijzondere schrijnwerkconstructies* met 0,7% (1 leerling) en 0,9% (1 leerling), *Industriële houtbewerking* met 2,8% (8 leerlingen) en 2,3% (6 leerlingen) en *Interieurinrichting* met 3,9% (4 leerlingen) en 3,6% (5 leerlingen). Het specialisatiejaar *Stijl- en designmeubelen* telt na het schooljaar 2010-2011 geen enkele schoolverlater zonder werkervaring één jaar na afstuderen. Na het schooljaar 2011-2012 had 5,0% (1 leerling) geen werkervaring één jaar na afstuderen.
- 5,0% (15 leerlingen) en 8,1% (22 leerlingen) van de leerlingen die na het schooljaar 2010-2011 en 2011-2012 de school verlieten met een diploma van de derde graad tso Hout zijn na één jaar nog werkzoekend. Dat is lager dan gemiddeld in het tso (11,1% en 12,8%). Ook het percentage schoolverlaters uit tso Hout dat na één jaar nog geen werkervaring heeft, ligt met 0,7% (2 leerlingen) en 1,8% (5 leerlingen) lager dan in het hele tso met 3,7% en 4,9%.
- De studierichting *Houttechnieken* telt 5,3% (15 leerlingen) en 8,8% (21 leerlingen) schoolverlaters die na één jaar nog werkzoekend zijn; respectievelijk 0,7% (2 leerlingen) en 2,1% (5 leerlingen) van de schoolverlaters heeft één jaar na afstuderen geen werkervaring opgedaan.
- De Se-n-se *Hout constructie- en planningstechnieken* telt respectievelijk 0,0% en 3,0% (1 leerling) schoolverlaters die na één jaar nog werkzoekend zijn. Voor beide schooljaren heeft geen enkele leerling één jaar na afstuderen nog geen werkervaring opgedaan.

7 Finaliteit

Op basis van de beschrijving van de studierichtingen in het studierichtingsprofiel (hoofdstuk 1) en van de gegevens over de aansluiting met het hoger onderwijs (hoofdstuk 5) en de aansluiting met de arbeidsmarkt (hoofdstuk 6) wordt per studierichting aangegeven of de finaliteit tewerkstelling is, doorstroom naar verdere opleidingen of beide. Mogelijke vervolgopleidingen zijn een academische bachelor, een professionele bachelor, hoger beroepsonderwijs of Se-n-Se.

Beroepssecundair onderwijs

Tabel 49 Finaliteit derde graad bso

Studierichting	Academische bachelor	Professionele bachelor	Hoger beroepsonderwijs	specialisatiejaar of Se-n-Se	Arbeidsmarkt
Houtbewerking			x	x	(x)
Houtbewerking-snijwerk			x	x	x

(x) betekent dat de finaliteit onvoldoende waargemaakt wordt.

Tabel 50 Finaliteit specialisatiejaar

Specialisatiejaar	Academische bachelor	Professionele bachelor	Hoger beroepsonderwijs	Se-n-Se	Arbeidsmarkt
Bijzondere schrijnwerkconstructies			x	x	x
Industriële houtbewerking			x	x	x
Interieurinrichting			x	x	x
Meubelgarneren			x	x	(x)
Restauratie van meubelen			x	x	(x)
Stijl- en designmeubelen			x	x	x

(x) betekent dat de finaliteit onvoldoende waargemaakt wordt.

Technisch secundair onderwijs

Tabel 51 Finaliteit derde graad tso

Studierichting	Academische bachelor	Professionele bachelor	Hoger beroepsonderwijs	Se-n-Se	Arbeidsmarkt
Houttechnieken		(x)	x	x	x

(x) betekent dat de finaliteit onvoldoende waargemaakt wordt.

Tabel 52 Finaliteit Se-n-Se

Se-n-Se	Academische bachelor	Professionele bachelor	Hoger beroepsonderwijs	Arbeidsmarkt
Hout constructie- en planningstechnieken		x	x	x

Op basis van de screening stellen we vast dat de 8 bso-studierichtingen (waarvan 2 6bso en 6 specialisatiejaren) van het studiegebied Hout arbeidsmarktgerichte studierichtingen zijn, maar met wisselende kansen op de arbeidsmarkt:

- *Houtbewerking-snijwerk* (6bso) en *Bijzondere schrijnwerkconstructies, Industriële houtbewerking, Interieurinrichting en Stijl- en designmeubelen* (allemaal specialisatiejaren) bieden gemiddelde à goede arbeidsmarktperspectieven.
- *Houtbewerking* (6bso), *Meubelgarneren* en *Restauratie van meubelen* (allebei specialisatiejaren) bieden slechte arbeidsmarktperspectieven, aangezien 20 à 33% van de afgestudeerden nog werkzoekend is één jaar na afstuderen.

Op basis van de screening stellen we vast dat de tso-studierichting van het studiegebied Hout, namelijk *Houttechnieken*, een dubbele finaliteitsrichting is. Ze maakt deze finaliteit echter enkel waar indien afgestudeerde leerlingen een inhoudelijk verwante PBA kiezen, i.c. Bouw, Houttechnologie of Interieurvormgeving. De studierendementscijfers van Onderwijkskiezer nopen namelijk tot voorzichtigheid voor de inschatting van *Houttechnieken* als een doorstroomgerichte studierichting, aangezien 43% van de afgestudeerde leerlingen na 5 jaar nog steeds geen bachelordiploma behaald heeft. De arbeidsmarktperspectieven zijn daarentegen wel gunstig voor *Houttechnieken*, aangezien 9% van de afgestudeerden nog werkzoekend is één jaar na afstuderen. Dat is minder dan gemiddeld in tso.

Op basis van de screening stellen we vast dat de enige Se-n-Se van het studiegebied Hout, namelijk *Hout constructie- en planningstechnieken*, een arbeidsmarktgerichte studierichting is, en wel één met gunstige arbeidsmarktperspectieven aangezien slechts 3% van de afgestudeerden nog werkzoekend is één jaar na afstuderen.

Samenvatting screening Hout

De screening van het studiegebied Hout bestaat uit een analyse van het studieaanbod in het voltijds regulier secundair onderwijs tussen het schooljaar 2008-2009 en het schooljaar 2012-2013. Gemiddelde cijfers in de onderstaande analyse beslaan altijd deze periode. Bij enkele thema's wordt echter ingezoomd op één schooljaar. Dan wordt telkens expliciet vermeld dat de cijfers enkel betrekking hebben op het schooljaar 2012-2013.

In de grafieken worden per onderwijsvorm systematisch cijfers weergegeven over het studiegebied, de graden en de verschillende studierichtingen. Specialisatiejaren, Se-n-Se en voorbereidende jaren op het hoger onderwijs worden in deze analyse steeds ondergebracht in een aparte categorie.

Beeld van het studiegebied

Overzicht studieaanbod Hout

	bso	tso
Tweede graad	Hout	Houttechnieken
Derde graad	Houtbewerking Houtbewerking-snijwerk	Houttechnieken
Specialisatiejaar of Se-n-Se	Bijzondere schrijnwerkconstructies Industriële houtbewerking Interieurinrichting Meubelgarneren Restauratie van meubelen Stijl- en designmeubelen	Hout constructie- en planningstechnieken

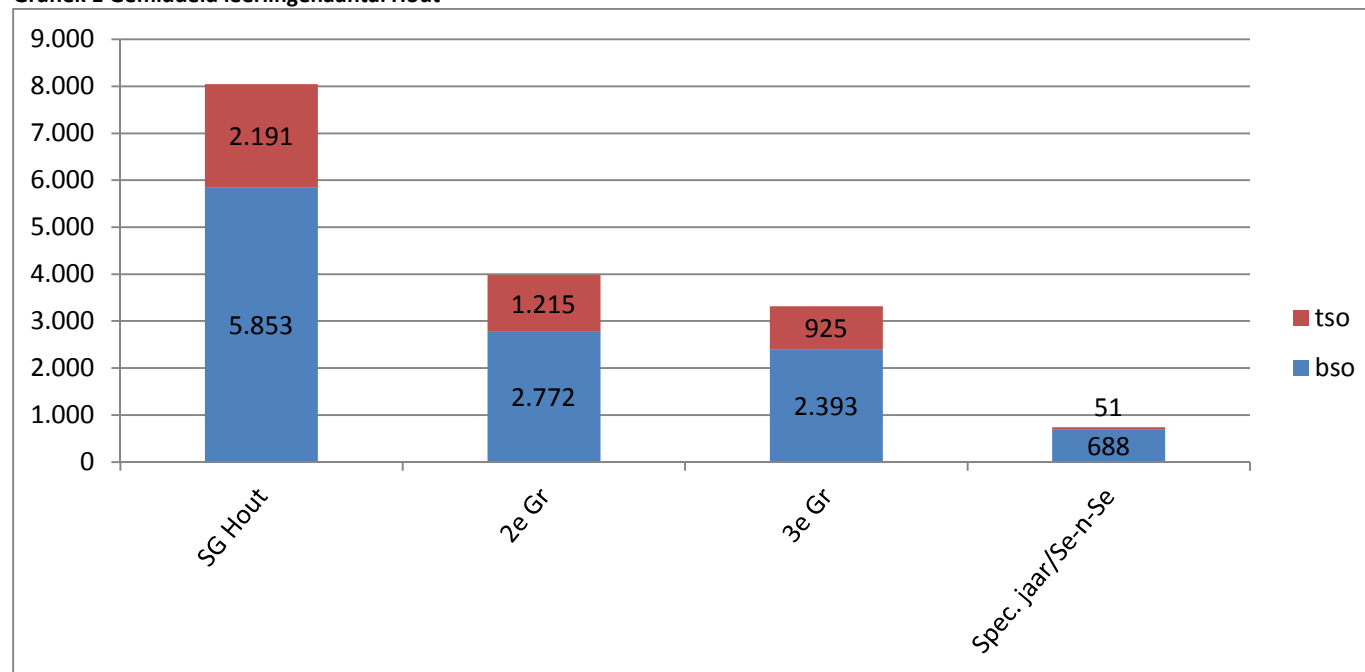
Leerlingenaantal

Hout is een vrij groot studiegebied. In de tweede graad is er één studierichting in bso en één in tso. In de derde graad zijn er twee studierichtingen in bso en één in tso. Er zijn zes specialisatiejaren en één Se-n-Se. Tussen het schooljaar 2008-2009 en het schooljaar 2012-2013 zaten er per schooljaar gemiddeld 8.044 leerlingen in het studiegebied Hout, van wie 5.853 leerlingen in bso en 2.191 leerlingen in tso. Het studiegebied Hout vertegenwoordigt 7,9% van het totale leerlingenaantal in bso en 2,4% van het totale leerlingenaantal in tso.

In bso zijn de leerlingen in de derde graad en de specialisatiejaren zeer ongelijk verdeeld over de studierichtingen. Bijna alle leerlingen volgen de studierichting *Houtbewerking*. In de studierichting *Houtbewerking-snijwerk* zitten gemiddeld slechts 11 leerlingen. In het specialisatiejaar zit bijna de helft van de leerlingen in het specialisatiejaar *Industriële houtbewerking*. Ook in de specialisatiejaren *Bijzondere schrijnwerkconstructies* en *Interieurinrichting* zit nog een aanzienlijk aantal leerlingen. De drie andere specialisatiejaren en de Se-n-se zijn dunbevolkt.

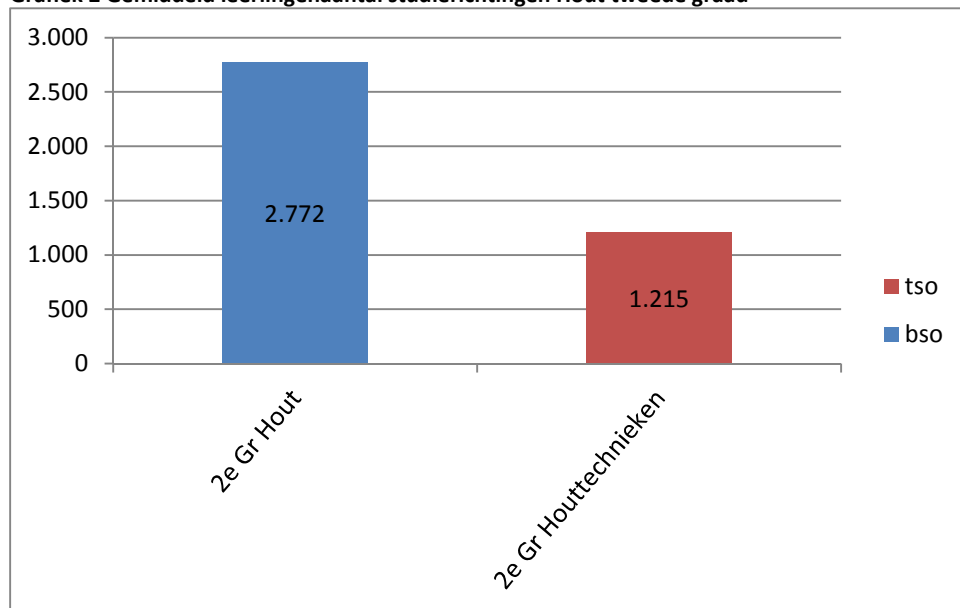
Grafiek 1 toont het gemiddeld aantal leerlingen in de geanalyseerde periode voor het hele studiegebied en per graad, specialisatiejaar of Se-n-Se.

Grafiek 1 Gemiddeld leerlingenaantal Hout

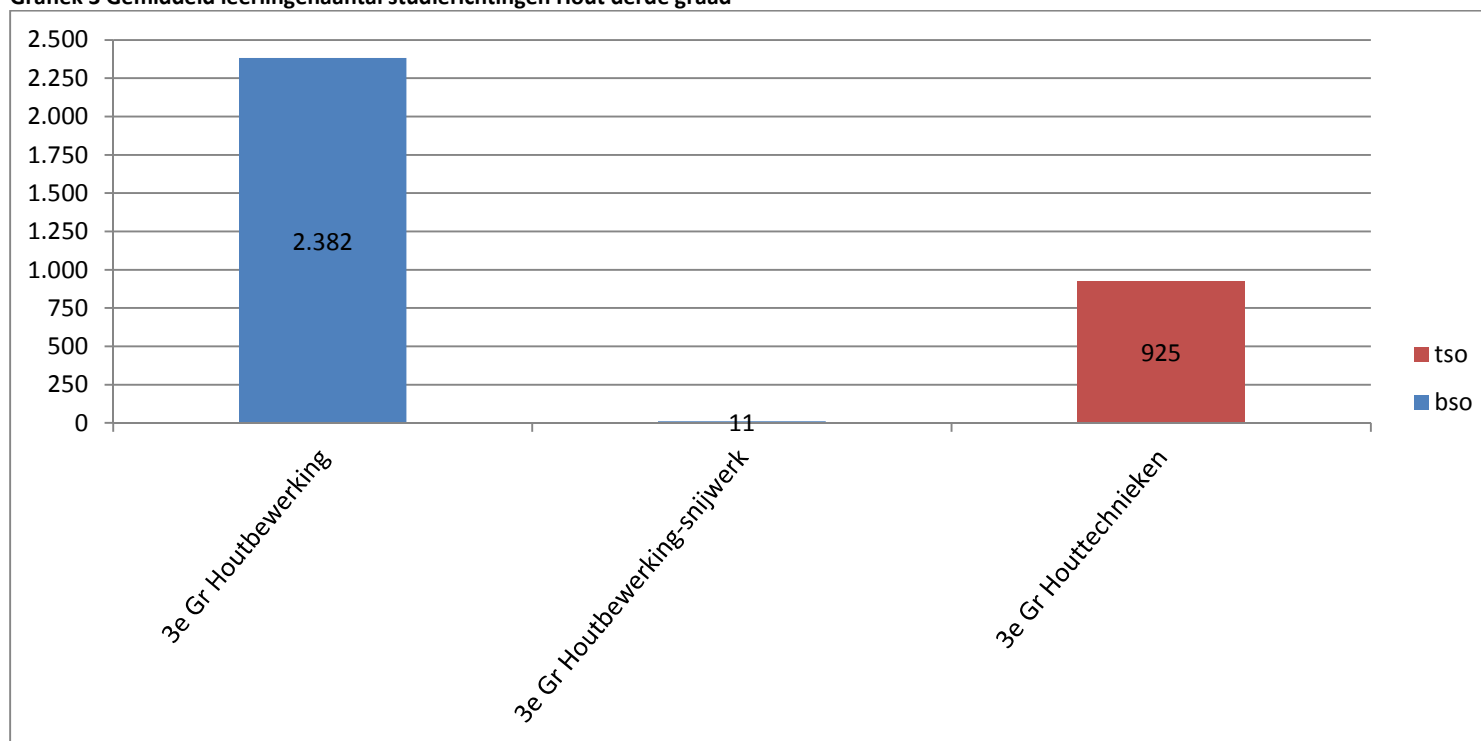

De grafieken 2, 3 en 4 bevatten dezelfde informatie als grafiek 1 maar dan op het niveau van de studierichtingen.

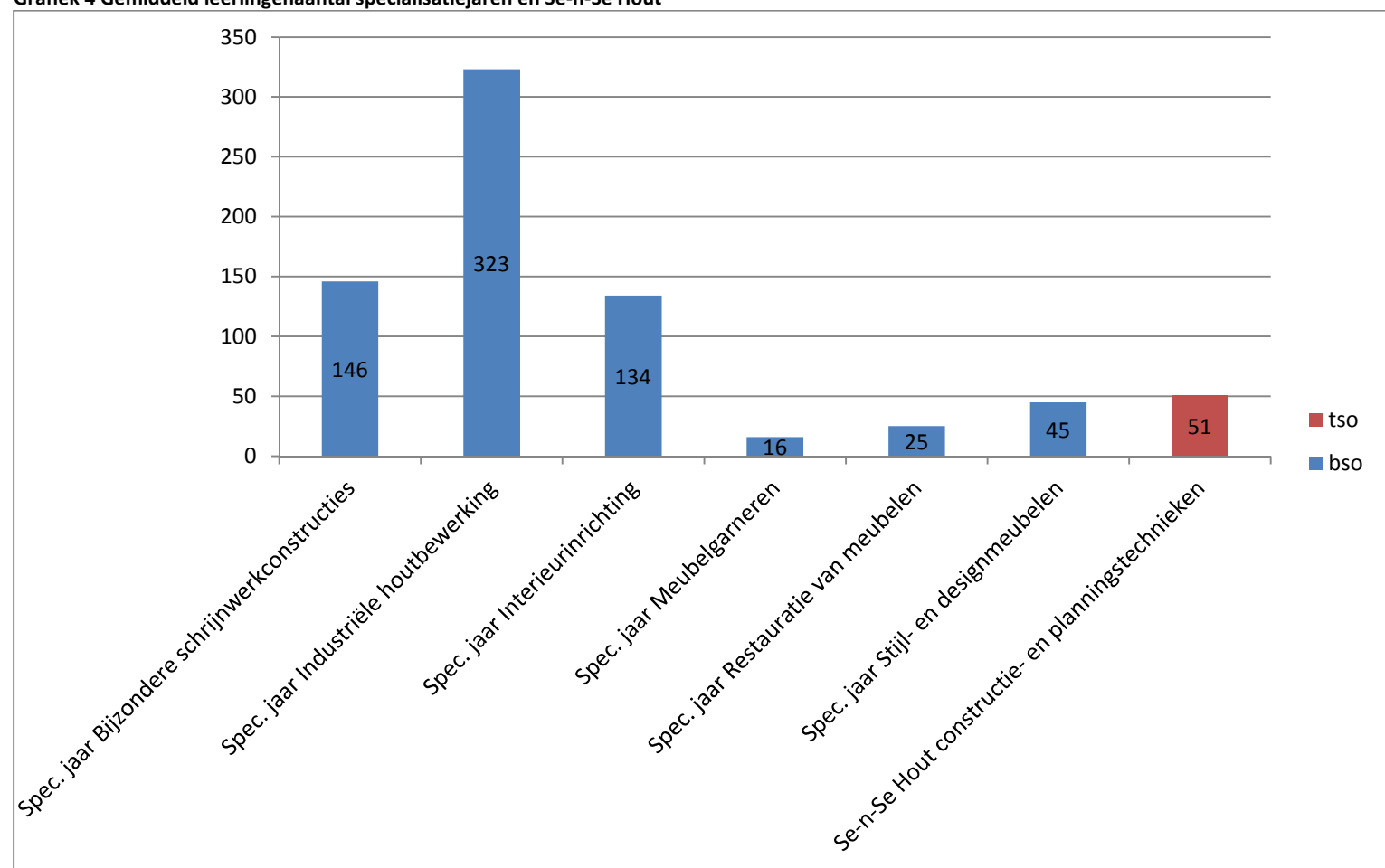
Grafiek 2 Gemiddeld leerlingenaantal studierichtingen Hout tweede graad

Grafiek 3 Gemiddeld leerlingenaantal studierichtingen Hout derde graad

Grafiek 4 Gemiddeld leerlingenaantal specialisatiejaren en Se-n-Se Hout

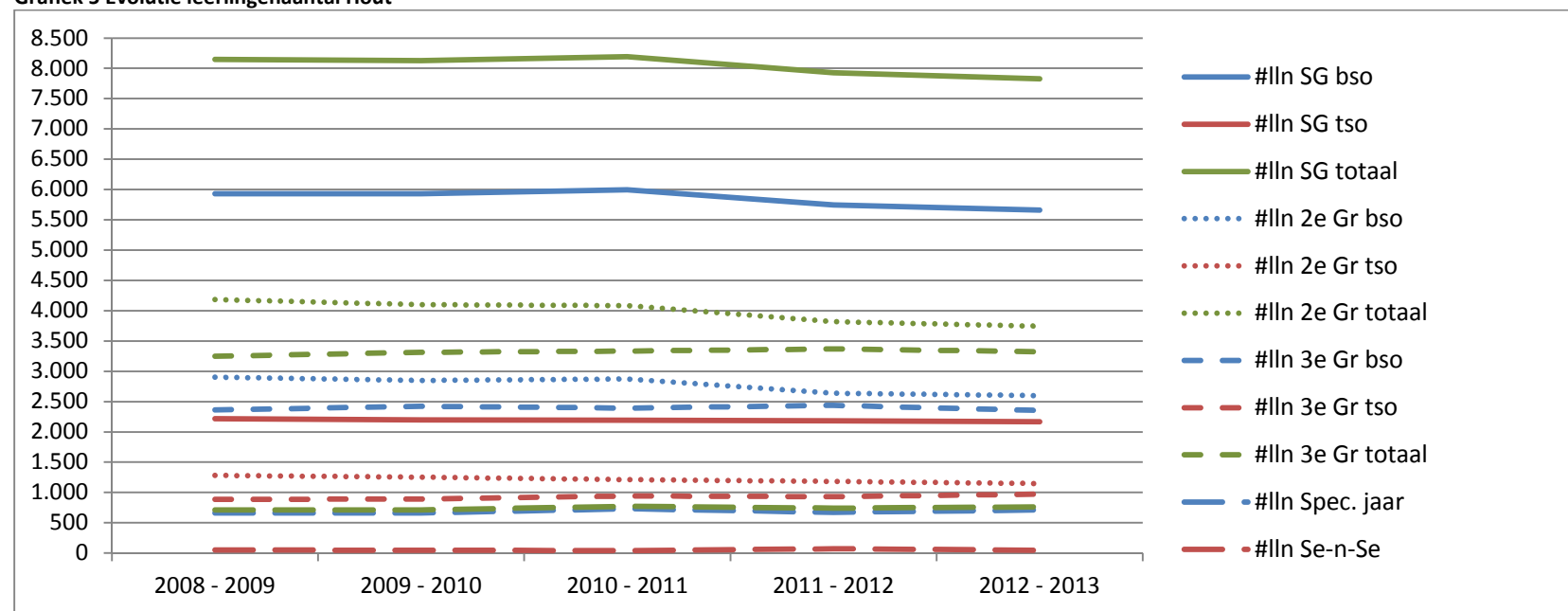

Evolutie van het leerlingenaantal

In de geanalyseerde periode kent het studiegebied Hout een daling van het leerlingenaantal van 3,9%. Deze daling bedraagt 4,5% (267 leerlingen) in bso en 2,4% (54 leerlingen) in tso. De daling is sterker dan gemiddeld in het bso (-1,2%) en minder sterk dan gemiddeld in het tso (-4,8%).

De daling van het leerlingenaantal in het studiegebied Hout is vooral te wijten aan een sterke daling van 10% in de tweede graad bso en tso.

Grafiek 5 Evolutie leerlingenaantal Hout

Provinciale spreiding

In bso worden de studierichting *Hout* in de tweede graad en de studierichting *Houtbewerking* in de derde graad aangeboden in alle provincies en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De derde graad *Houtbewerking-snijwerk* daarentegen kan enkel in Limburg gevolgd worden. Bij de specialisatiejaren wordt enkel *Industriële houtbewerking* in elke provincie en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aangeboden. Het specialisatiejaar *Interieurinrichting* wordt in elke provincie aangeboden maar niet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. *Bijzondere schrijnwerkconstructies* kan niet gevolgd worden in Vlaams-Brabant en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De andere drie specialisatiejaren worden beperkt aangeboden.

In tso wordt de studierichting *Houttechnieken* zowel in de tweede als de derde graad aangeboden in alle provincies, maar niet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De Se-n-Se *Hout constructie- en planningstechnieken* kan enkel worden gevolgd in Limburg, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen.

Herkomst

In de tweede graad bso stroomt meer dan de helft van de leerlingen in het eerste leerjaar *Hout* in vanuit de beroepenvelden *Nijverheid, Hout-metaal en Bouw-hout* (eerste graad B-stroom). Er is ook nog een aanzienlijke instroom vanuit de basisoptie (eerste graad A-stroom) *Bouw- en houttechnieken*. In het tweede leerjaar komt de instroom in de studierichting *Hout* voornamelijk uit dezelfde studierichting.

Bij aanvang van de derde graad komt de instroom voor beide bso-studierichtingen hoofdzakelijk uit de studierichting *Hout* van de tweede graad.

In de specialisatiejaren komt de instroom hoofdzakelijk uit *Houtbewerking*. Voor sommige specialisatiejaren is er ook nog een kleine instroom uit *Houttechnieken* (tso). In het specialisatiejaar *Stijl- en designmeubelen* is er ook nog een aanzienlijke instroom uit *Houtbewerking-snijwerk*.

In tso stromen leerlingen in de studierichting *Houttechnieken* van de tweede graad voornamelijk in vanuit de basisoptie *Bouw- en houttechnieken* en er is ook nog een aanzienlijke instroom uit de basisopties *Mechanica-elektriciteit* en *Moderne wetenschappen*. In het tweede leerjaar *Houttechnieken* komt ongeveer 1 op 16 leerlingen nog uit een andere studierichting.

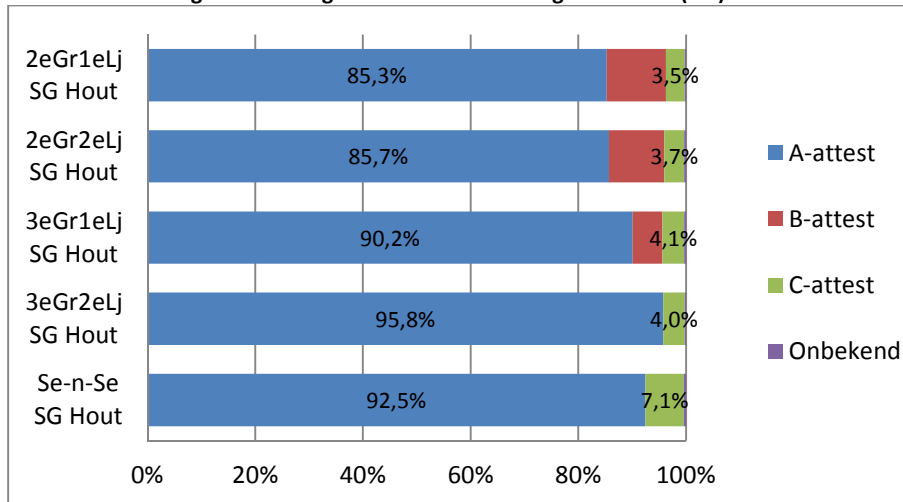
Bij aanvang van de derde graad komt de instroom bijna uitsluitend vanuit de studierichting *Houttechnieken* van de tweede graad.

Attestering

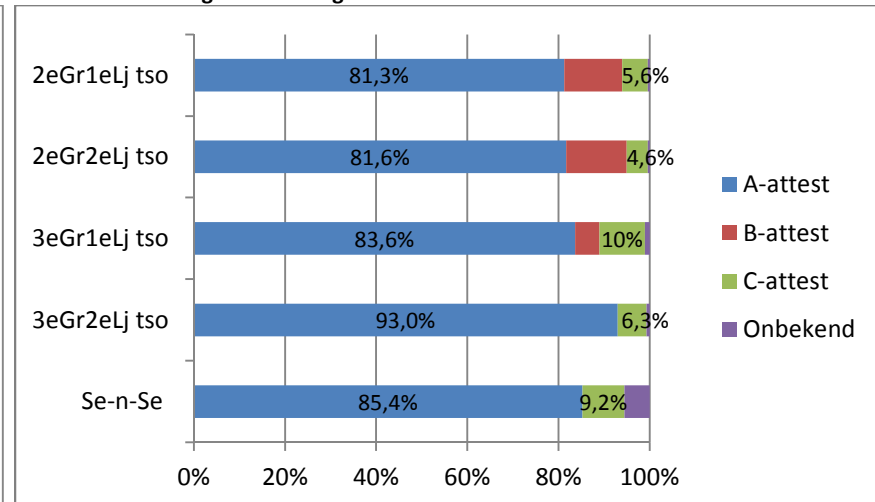
Het percentage C-attesten van de leerlingen tso in het studiegebied Hout ligt in de vijf geanalyseerde schooljaren lager dan in het totale tso. Dit is vooral opvallend voor het eerste leerjaar van de derde graad.

Grafiek 6 geeft de verhouding weer tussen het percentage A-attesten, B-attesten en C-attesten per leerjaar in tso van het studiegebied Hout. Grafiek 7 maakt de vergelijking met het totale tso.

Grafiek 6 Onderlinge verhouding attesten in het studiegebied Hout (tso)

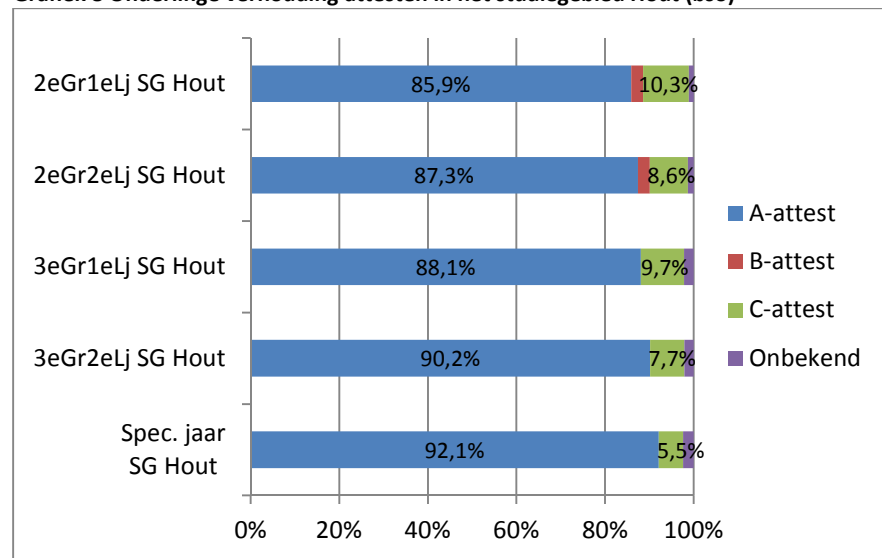
Grafiek 7 Onderlinge verhouding attesten in tso

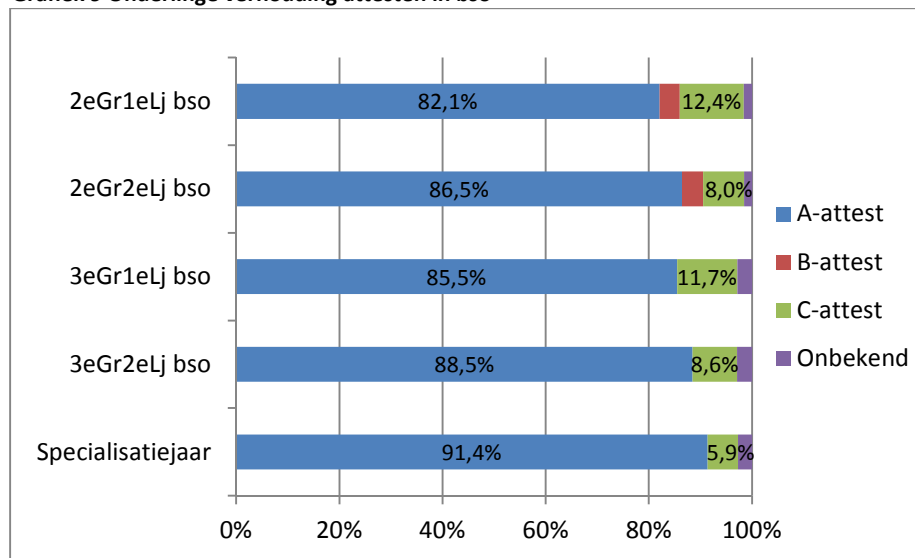
Het percentage C-attesten van de leerlingen in bso van het studiegebied Hout is lager dan in het totale bso, met uitzondering van het tweede leerjaar van de tweede graad.

Grafiek 8 geeft de verhouding weer tussen het percentage A-attesten, B-attesten en C-attesten per leerjaar in bso van het studiegebied Hout. Grafiek 9 maakt de vergelijking met het totale bso.

Grafiek 8 Onderlinge verhouding attesten in het studiegebied Hout (bso)

Grafiek 9 Onderlinge verhouding attesten in bso

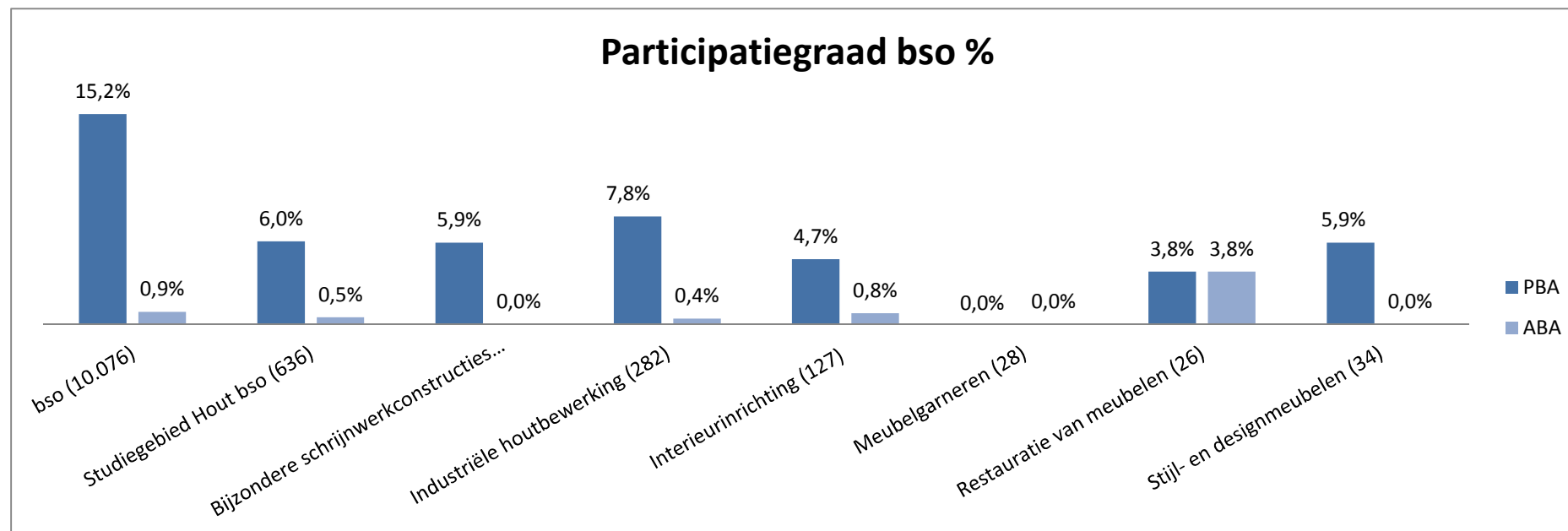
Doorstroom naar het hoger onderwijs

Uit bso Hout stromen opvallend minder leerlingen door naar een professionele bachelor dan gemiddeld in bso. Bijna niemand begint aan een academische bachelor. Het studierendement in de professionele bachelors ligt ook iets lager dan gemiddeld in bso. Het studierendement is voor alle studierichtingen onvoldoende.

Uit tso Hout stromen opvallend minder leerlingen door naar een professionele bachelor dan gemiddeld in tso. De participatiegraad in de academische bachelors ligt ook lager dan gemiddeld in tso. Het studierendement is in de professionele bachelors hoger dan gemiddeld in tso en zelfs vrij goed, althans voor relatief weinige studenten die doorstromen én indien ze een inhoudelijk verwante opleiding kiezen.

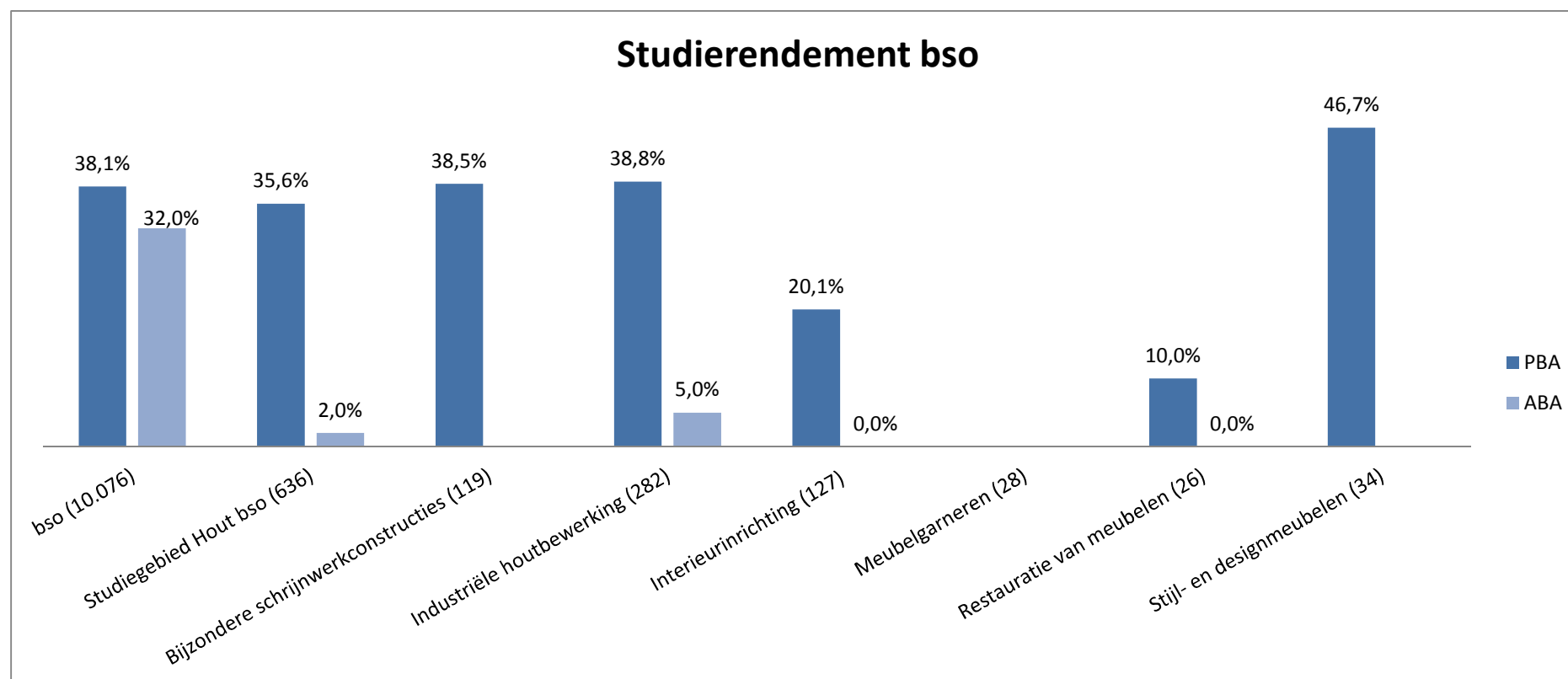
Grafiek 10 toont de deelnemingsgraad aan hoger onderwijs van leerlingen uit bso Bouw die hun diploma behaalden in het schooljaar 2011-2012 en zich het daaropvolgende academiejaar inschreven voor een professionele of academische bachelor.

Grafiek 10 Deelname hoger onderwijs bso Hout academiejaar 2012-2013

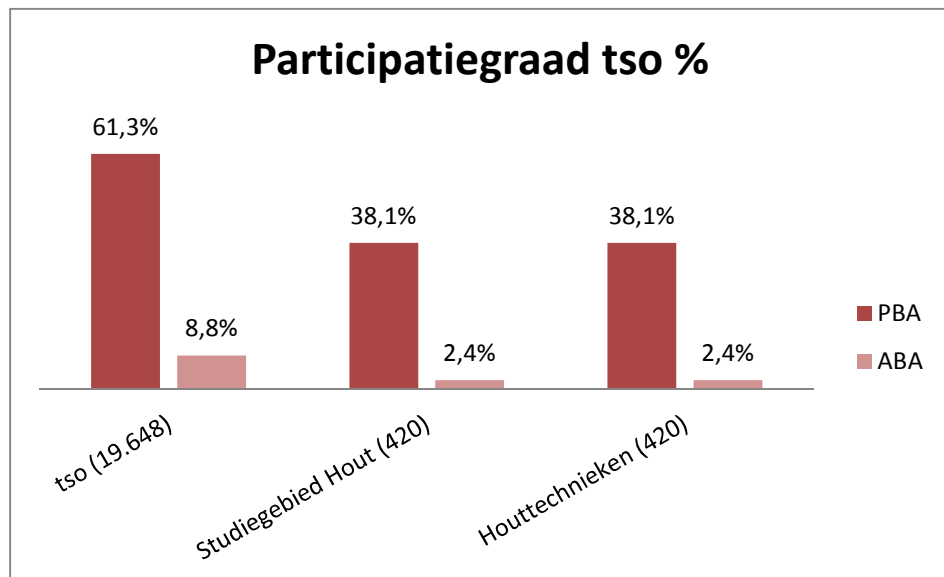
Grafiek 11 geeft het gemiddeld studierendement weer van leerlingen uit bso Hout die hun diploma behaalden in het schooljaar 2011-2012 en zich het daaropvolgende academiejaar inschreven voor een professionele bachelor of academische bachelor.

Grafiek 11 Gemiddeld studierendement bso Hout academiejaar 2012-2013

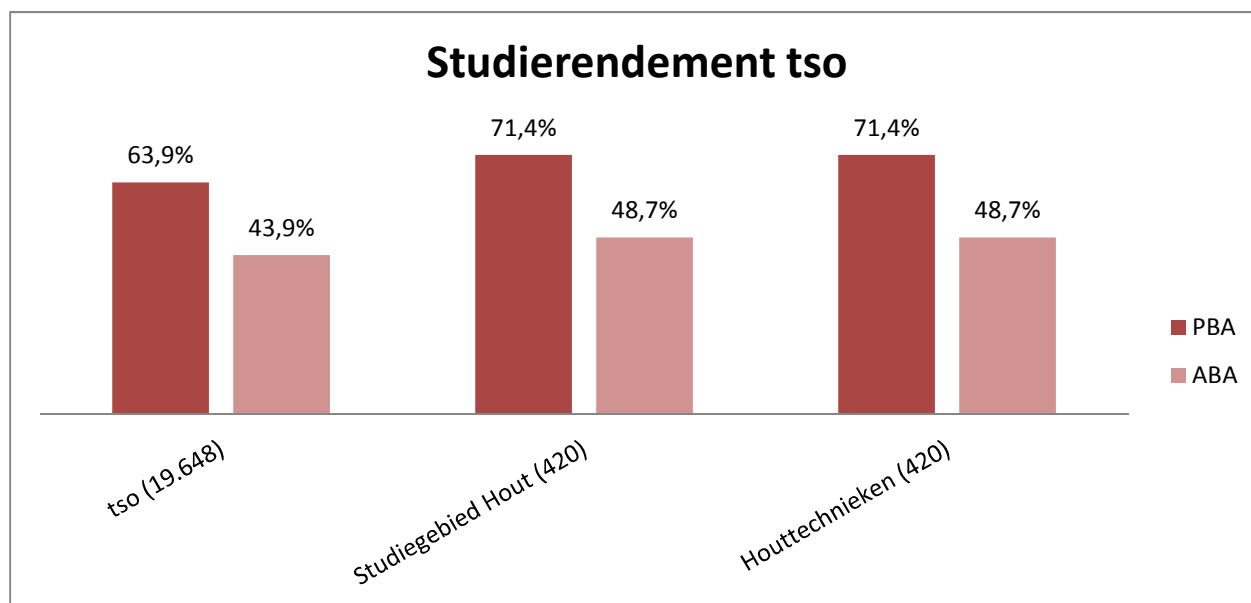
Grafiek 12 toont de deelnemingsgraad aan hoger onderwijs van leerlingen uit tso Hout die hun diploma behaalden in het schooljaar 2011-2012 en zich het daaropvolgende academiejaar inschreven voor een professionele of academische bachelor.

Grafiek 12 Deelname hoger onderwijs tso Hout academiejaar 2012-2013

Grafiek 13 geeft het gemiddeld studierendement weer van leerlingen uit tso Hout die hun diploma behaalden in het schooljaar 2011-2012 en zich het daaropvolgende academiejaar inschreven voor een professionele bachelor of academische bachelor.

Grafiek 13 Gemiddeld studierendement tso Hout academiejaar 2012-2013

Noot: Bij de academische bachelors gaat het om zeer lage absolute studentenaantallen.

Doorstroom naar de arbeidsmarkt

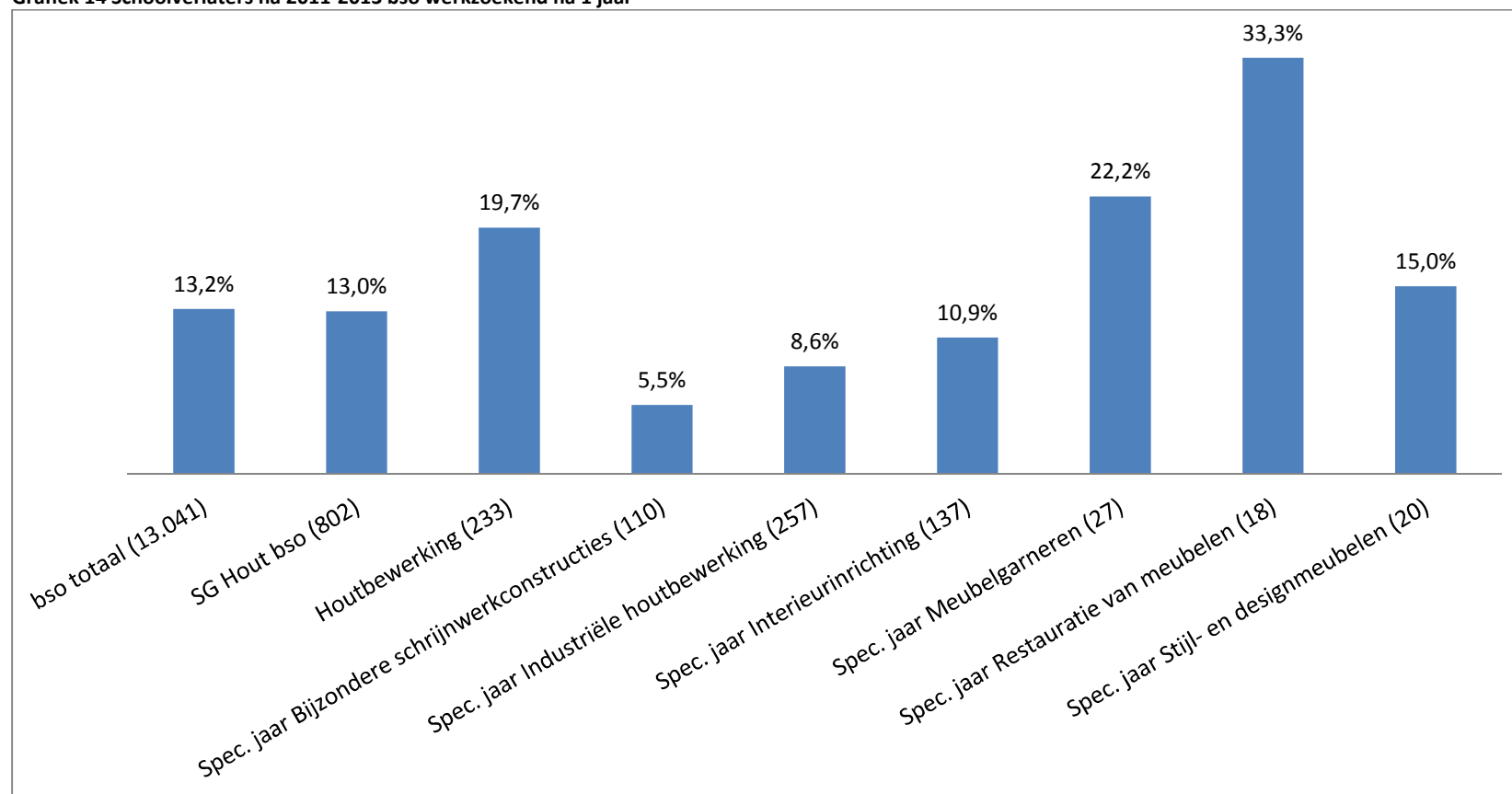
Leerlingen uit het studiegebied Hout blijken bij het verlaten van de school iets vlotter door te stromen naar de arbeidsmarkt dan gemiddeld in bso en tso.

In bso verloopt de overstap naar de arbeidsmarkt het vlotst na de specialisatiejaren *Bijzondere schrijnwerkconstructies*, *Industriële houtbewerking* en *Interieurinrichting*. Minder vlot gaat het vanuit de specialisatiejaren *Meubelgarneren* en *Restauratie van meubelen*. Deze specialisatiejaren hebben wel een zeer beperkt leerlingenaantal.

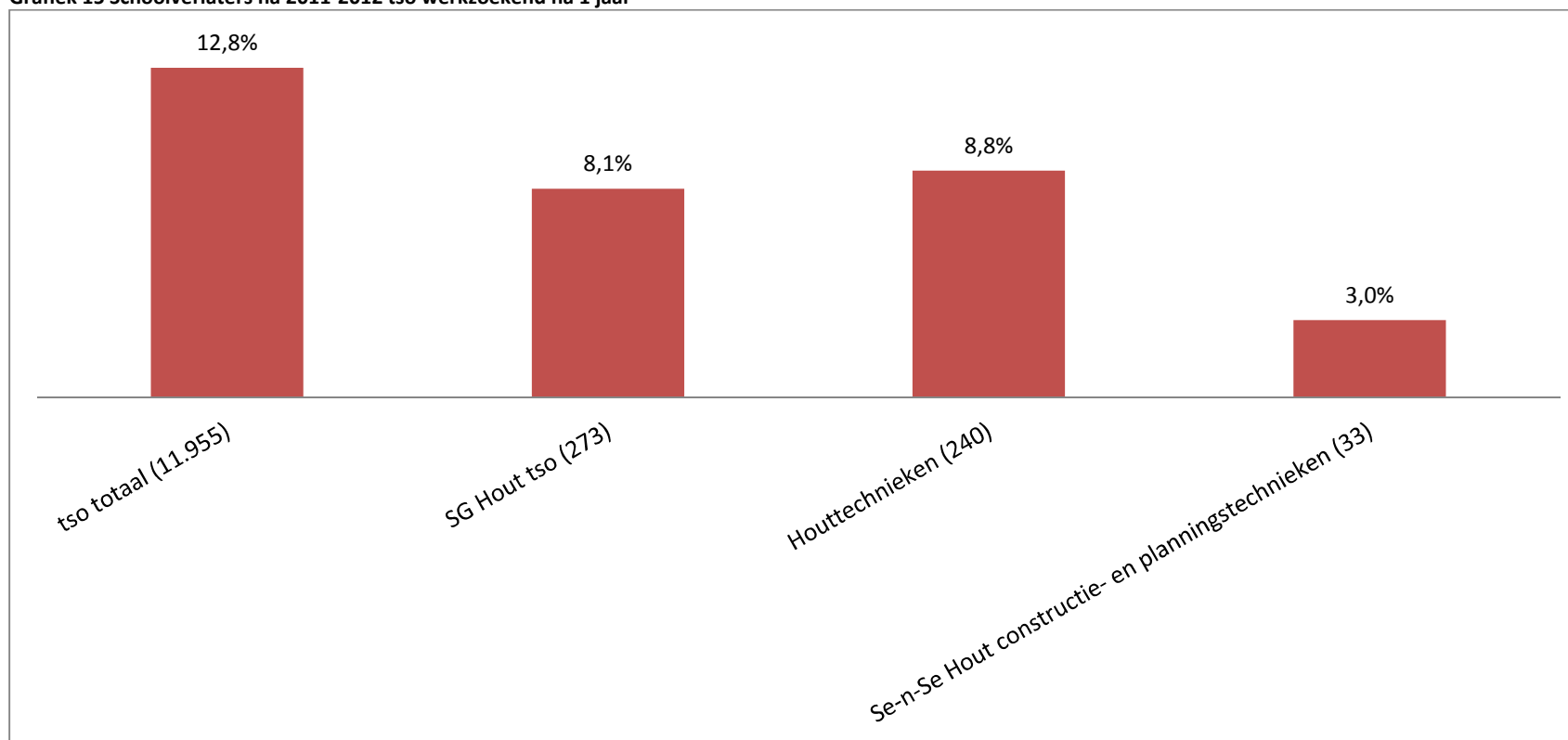
In tso is de doorstroom vanuit *Houttechnieken* naar de arbeidsmarkt beter dan gemiddeld in tso. Dat percentage verbetert nog sterk na het volgen van de Se-n-Se.

Grafiek 14 geeft het percentage weer van schoolverlaters die na 1 jaar nog steeds werkzoekend waren. Deze jongeren verlieten de school na het schooljaar 2011-2012 en werden als schoolverlater opgenomen in de schoolverlatersstudie 2014 van VDAB omdat ze in het schooljaar 2012-2013 in geen enkele Vlaamse onderwijsinstelling waren ingeschreven.

Grafiek 14 Schoolverlaters na 2011-2013 bso werkzoekend na 1 jaar

Grafiek 15 Schoolverlaters na 2011-2012 tso werkzoekend na 1 jaar

Aanbevelingen

Op basis van de screening kunnen de huidige studierichtingen van de derde graad en het specialisatiejaar in het studiegebied Hout ingedeeld worden volgens de finaliteiten doorstroomgerichte studierichting, arbeidsmarktgerichte studierichting of studierichting met dubbele finaliteit (zie ook hoofdstuk 7).

Doorstroomgerichte studierichting	Studierichting met dubbele finaliteit	Arbeidsmarktgerichte studierichting	Onduidelijke finaliteit
-	Houttechnieken (6tso)	Houtbewerking (6bso) Houtbewerking-snijwerk (6bso) Bijzondere schrijnwerkconstructies (specialisatiejaar) Industriële houtbewerking (specialisatiejaar) Interieurinrichting (specialisatiejaar) Meubelgarneren (specialisatiejaar) Restauratie van meubelen (specialisatiejaar) Stijl- en designmeubelen (specialisatiejaar) Hout constructie- en planningstechnieken (Se-n-Se)	-

Met het oog op de modernisering van het secundair onderwijs zijn dit mogelijke aanbevelingen:

- specialisatiejaren rationaliseren en herbekijken op basis van de beroepskwalificaties
- inhoudelijke analyse van *Houttechnieken* gezien de beperkte slaagkansen in de professionele bachelors (m.u.v. inhoudelijk verwante PBA) en zo nodig herpositionering van de studierichting als een arbeidsmarktgerichte studierichting met (gerichte) toegang tot inhoudelijk verwante professionele bachelors

Bijlage: Methodologie

Voor het cijfermateriaal werd hoofdzakelijk een beroep gedaan op het datawarehouse van het beleidsdomein Onderwijs en vorming. In deze methodologische toelichting wordt eerst algemeen toegelicht hoe hierbij tewerk werd gegaan. Daarna wordt per hoofdstuk uitgelegd hoe de cijfers uit het datawarehouse werden verwerkt tot de tabellen in dit rapport. Hierbij wordt aangeduid welke bijkomende bronnen werden geraadpleegd voor de hoofdstukken over de aansluiting met het hoger onderwijs en de arbeidsmarkt.

Algemeen

- De tabellen en de cijfers in dit rapport komen niet rechtstreeks uit het datawarehouse. Sjabloontabellen werden voorbereid door het projectteam en doorgegeven aan de auteur van het rapport. Gemiddelden, percentages en totalen in de tabellen werden berekend door de auteur.
- Door afrondingen lijken sommige totalen op het eerste gezicht niet te kloppen. De sommen werden in Excel berekend aan de hand van de volledige cijfers zonder afrondingen. Hierdoor kan er een verschil zitten op een som van afgeronde cijfers.
- Indien een studierichting niet werd ingericht overheen de volledige geanalyseerde periode van vijf schooljaren (gestart na het schooljaar 2008-2009 of niet meer ingericht tijdens de geanalyseerde periode), dan wordt het gemiddelde niet berekend over vijf jaren maar voor het aantal jaren dat de studierichting effectief werd ingericht.
- In het schooljaar 2008-2009 kreeg het derde leerjaar van de derde graad in tso nog geen specifieke naam, sindsdien wordt het Se-n-Se genoemd. Voor de leesbaarheid van dit rapport werden de derde leerjaren in het schooljaar 2008-2009 eveneens ondergebracht onder de noemer Se-n-Se.
- Voor het derde leerjaar van de derde graad in bso wordt systematisch de term specialisatiejaar gebruikt. Hierbij worden de naamloze leerjaren uitgesloten: zij worden niet opgenomen in de screening omdat zij niet aan studiegebieden zijn gebonden.

Beeld van het studiegebied

- Bij de samenstelling van de overzichtstabel van het studiegebied werd gebruik gemaakt van de informatie over de studiegebieden op www.onderwijsvlaanderen.be
- De beschrijving van de studieprofielen werd overgenomen van Onderwijskiezer en, indien relevant, aangepast door de auteur van het rapport.

Leerlingenaantal, evolutie en spreiding

- Wat leerlingenaantal, evolutie en spreiding (hoofdstuk 2) betreft, werden uit het datawarehouse cijfers gebruikt met betrekking tot het aantal inschrijvingen per studierichting en per leerjaar voor het schooljaar 2008-2009 tot en met het schooljaar 2012-2013.
- Cijfers per graad, gemiddelden en percentages werden door de auteur van het rapport berekend.

Herkomst

- De tabellen over herkomst werden samengesteld op basis van twee verschillende query's in het datawarehouse. De eerste query toonde de studierichtingen waar leerlingen uit instroomden in het studiejaar dat eraan voorafgaat. De tweede query bood een overzicht van het aantal zittenblijvers ten opzichte van de doorstromers (leerlingen die naar het volgende leerjaar overgaan in dezelfde instelling) en de instromers (leerlingen die naar het volgende leerjaar overgaan in een andere instelling).
- Het nadeel van de werkwijze om telkens de instroom uit het voorafgaande na te gaan van waaruit de leerlingen in het voorafgaande jaar instromen is dat voor Se-n-Se enkel de leerlingen die instroomden vanuit het tweede leerjaar in de derde graad, zichtbaar werden. Aangezien er ook een andere instroom mogelijk is, zijn er veel onbekenden in een aantal tabellen.
- De tabellen bieden een overzicht van de meest voorkomende basisopties, beroepenvelden en studierichtingen van waaruit de grootste groep van leerlingen instroomt in een respectieve studierichting. Er werd naar gestreefd om alle studierichtingen op te nemen die samen ongeveer 75% van de doorstromers bevatten. De overige basisopties, beroepenvelden en studierichtingen van waaruit telkens een klein aantal leerlingen instroomt, worden samengenomen in de rubriek 'overige'.
- In de cijfers van datawarehouse (van de tweede query) is er een rubriek 'Onbekend' voorzien. Deze werd in de tabellen samen met de rubriek 'NVT' opgenomen als 'NVT en onbekend'. In sommige tabellen klopte het eindtotaal niet met het totaal aantal inschrijvingen binnen een bepaalde studierichting. In dat geval werd het verschil aangevuld bij 'Onbekend'.
- Indien het aantal leerlingen in deze tabellen groter was dan het aantal ingeschreven leerlingen, werd dit met een (*)aangeduid en onderaan de tabel verduidelijkt.

Attestering

- De tabellen over attestering werden eveneens samengesteld op basis van twee verschillende query's in het datawarehouse.
- De eerste query gaf het aantal attesten weer dat per leerjaar werd behaald in de verschillende studierichtingen. Hierin werd voorzien in een rubriek 'geen attest' en een rubriek 'onbekend. Beiden werden opgenomen in de kolom 'Onbekend'.
- Echter: leerlingen die slagen in het tweede leerjaar van de derde graad, specialisatiejaar of Se-n-Se krijgen geen attest (maar diploma, getuigschrift of certificaat). Deze leerlingen werden in dit databestand uit het datawarehouse ondergebracht in de rubriek 'geen attest'. Om na te gaan of deze leerlingen geslaagd waren of het secundair onderwijs verlieten zonder attest, werden deze cijfers vergeleken met een het resultaat van een tweede query uit het datawarehouse, waarin de leerlingen werden onderverdeeld in de rubrieken 'geslaagd' versus 'niet geslaagd'.
- Indien het eindtotaal niet overeenkwam met het totaal aantal inschrijvingen binnen een bepaalde studierichting werd het verschil aangevuld bij 'Onbekend'.

- Ook hier werd, indien het aantal leerlingen in deze tabellen groter was dan het aantal ingeschreven leerlingen, dit met een (*)aangeduid en onderaan de tabel verduidelijkt.

Aansluiting met het hoger onderwijs

- In dit hoofdstuk worden tabellen opgenomen met cijfergegevens van het aantal leerlingen dat uitstroomt in het schooljaar 2011-2012 en zich 'als generatiestudent' inschrijft voor een opleiding in het hoger onderwijs in het academiejaar 2012-2013. Een generatiestudent is een student die zich in het academiejaar volgend op het schooljaar van afstuderen in het secundair onderwijs voor het eerst inschrijft in het Vlaamse hoger onderwijs met een diplomacontract voor een initiële bacheloropleiding.
- De cijfergegevens hebben betrekking op leerlingen die een door de school geregistreerd studiebewijs verkregen hebben. Studiebewijzen uitgereikt door de examencommissie secundair onderwijs worden dus buiten beschouwing gelaten. Leerlingen die zich na het beëindigen van het secundair onderwijs niet onmiddellijk inschrijven in het hoger onderwijs, vormen eveneens een blinde vlek die de participatiegraad negatief beïnvloedt.
- Voor de indicator 'studierendement' wordt het percentage verworven studiepunten berekend. Het totaal aantal verworven studiepunten (geslaagde opleidingsonderdelen) wordt hiertoe gedeeld door het totaal aantal actief opgenomen studiepunten (opleidingsonderdelen waarvoor men ingeschreven was). De gedelibereerde studiepunten worden in deze indicator niet meegeteld.
- In de overzichtstabel per onderwijsvorm waarin het studiegebied zich bevindt, wordt het studierendement van leerlingen die doorstromen zonder te slagen aangeduid als 0,0%. Indien er geen leerlingen doorstromen vanuit een bepaalde studierichting, werd er een 0 ingevuld bij het aantal leerlingen en de cellen voor het studierendement werden leeg gelaten.
- De percentages met betrekking tot het gemiddelde studierendement werden rechtstreeks overgenomen uit het datawarehouse. Echter, in de kleine tabellen per studierichting was een inhoudelijke analyse door de auteur van dit rapport noodzakelijk doordat het onderscheid wordt gemaakt tussen inhoudelijk verwante opleidingen versus niet-inhoudelijk verwante opleidingen. Het gemiddelde studierendement van de inhoudelijk verwante opleidingen wordt voor elke opleiding apart weergegeven. Echter, voor de niet-inhoudelijk verwante opleidingen diende dit te worden gebundeld en werd er een 'gewogen' som berekend door de auteur van het rapport. De berekening ging als volgt: eerst werd per opleiding het product gemaakt van het aantal leerlingen met het gemiddeld studierendement, dan werden deze resultaten opgeteld en tenslotte gedeeld door het totaal aantal studenten die deze niet-aansluitende opleiding gingen volgen. Deze werkwijze resulteert in een kleine foutmarge van maximum enkele percenten.
- De gegevens uit datawarehouse werden aangevuld met cijfers van Onderwijskiezer: deze werden rechtstreeks overgenomen.

Aansluiting met de arbeidsmarkt

- De cijfers werden overgenomen van de VDAB. Hiertoe werd de webpage <http://www.vdab.be/trends/schoolverlaters/detail/default.shtml> geraadpleegd, waar tijdens het opstellen van dit rapport gegevens voor twee jaren (2012 en 2013) geraadpleegd konden worden. Deze worden in de tabellen gepresenteerd als schooljaren (2011-2012 en 2012-2013).
- Schoolverlaters die een leertijd bij Syntra hebben gevolgd en schoolverlaters die één of meer jaren in het buitenland hebben gestudeerd of studies hebben gevolgd in een niet erkende onderwijsinstelling of in een onderwijsinstelling die niet onder de bevoegdheid valt van het departement Onderwijs en Vorming, komen in deze bestanden niet voor. Wat de leertijd betreft, wordt dezelfde werkwijze gehanteerd, maar de bestanden zijn in dat geval afkomstig van Syntra Vlaanderen.
- Een kleine groep schoolverlaters beantwoordt niet helemaal aan de definitie van 'Nog werkzoekende schoolverlaters na 1 jaar'. Ofwel stoppen zij hun studies vóór 30 juni en worden zij iets langer dan 1 jaar opgevolgd, ofwel haken zij in het nieuwe schooljaar af voor januari en worden zij iets korter dan 1 jaar opgevolgd. Aangezien deze groep beperkt is tot ongeveer 6 à 7% van de schoolverlaters, wordt gemakshalve ook gesproken van een opvolgingsperiode van 1 jaar na het verlaten van de instelling.

Finaliteit

- De analyse van dit hoofdstuk gebeurde op basis van de gegevens over de aansluiting met het hoger onderwijs (hoofdstuk 5) en de aansluiting met de arbeidsmarkt (hoofdstuk 6).
- Voor het bepalen van de finaliteit wordt een participatiegraad van 25% als norm gesteld voor doorstroom naar de academische bachelor (ABA), de professionele bachelor (PBA) en de arbeidsmarkt. De geanalyseerde gegevens betreffen de doorstroom van leerlingen die het secundair onderwijs verlieten na het schooljaar 2011-2012. Opdat er een kruisje wordt gezet in de tabel onder 'Academische bachelor', 'Professionele bachelor' of 'Arbeidsmarkt' dient 25% van de leerlingen naar respectievelijk de academische bachelor, de professionele bachelor en/of de arbeidsmarkt door te stromen.
- Daarenboven wordt aangeduid of een studierichting de aldus bepaalde finaliteit waarmaakt. Deze analyse is gebaseerd op het gemiddelde studierendement in een studierichting (voor PBA- of ABA-gerichte finaliteit), het percentage werkzoekende schoolverlaters na één jaar (voor arbeidsmarktgerichte finaliteit) of een combinatie van beide (voor dubbele finaliteit). Bij studierichtingen die de vooropgestelde finaliteit niet waarmaken, wordt het kruisje tussen haakjes gezet.
- Voor het behalen van de PBA- of ABA-gerichte finaliteit worden twee criteria gehanteerd. Om de finaliteit waar te maken dienen de leerlingen een gemiddeld studierendement van meer dan 65% te behalen. Studierichtingen met een gemiddeld studierendement tussen 60% en 65% krijgen een 'waarschuwingstatus'. Daarnaast wordt rekening gehouden met het percentage leerlingen dat na vijf jaar geen bachelordiploma behaalt (indien deze gegevens beschikbaar zijn bij Onderwijskiezer). Om de finaliteit waar te maken wordt als norm gesteld dat maximum 25% van de leerlingen na vijf jaar geen bachelordiploma heeft behaald. Studierichtingen met 25% tot 35% leerlingen die geen bachelordiploma behalen na vijf jaar krijgen een 'waarschuwingstatus'.

- Om de arbeidsmarktgerichte finaliteit waar te maken wordt vooropgesteld dat maximum 10% van de schoolverlaters na een jaar nog werkzoekend is. Studierichtingen met 10 tot 15% schoolverlaters die na een jaar nog werkzoekend zijn, krijgen een 'waarschuwingstatus'.